

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Biblioteca Centrală
Pag. 10

ÎN ACEST NUMĂR:

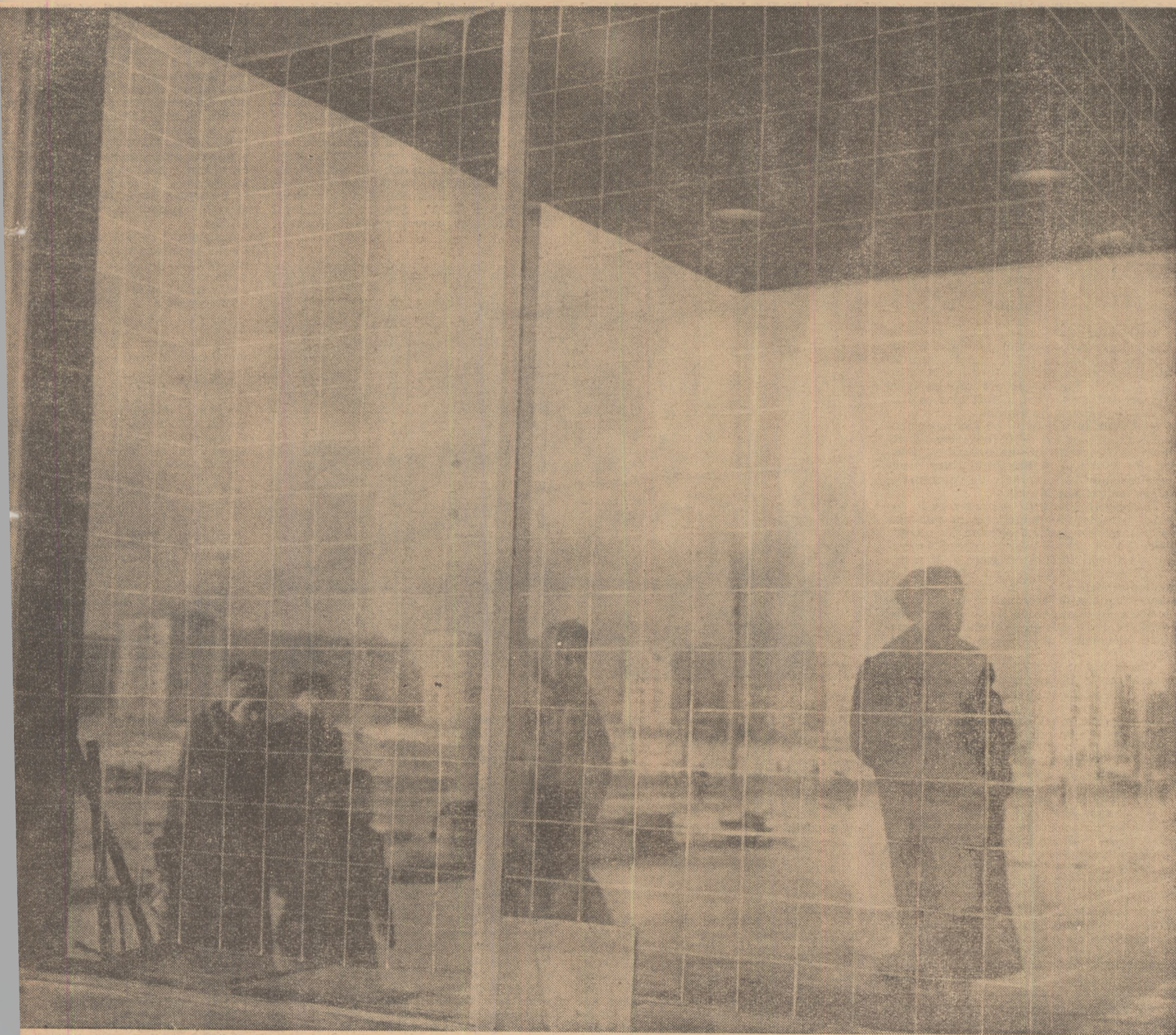
**Veac
nou**

**Argumente
pro și contra**

Civilizație pe planeta Marte?

de conf. univ. ing. Ion Pascaru
(pag. 6-7)

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

La noua stație a metroului din Moscova de pe bulevardul Vernadski

„PROCESUL” LUI LEE OSWALD

Asasin sau nu?

(pag. 8)

ANUL XX

4 (984)

24 ianuarie
1964

12 pagini, 1 leu

40 de ani de la moartea lui

Ne-am obișnuit atât de mult cu Mausoleul lui Lenin, încât ne-ar veni greu să ne închipuim cum ar arăta străvechea Piața Roșie fără el. Și totuși Mausoleul nu se înalță acolo decât de 40 de ani.

**Cum
a fost
construit**

Lăcașul de veci al marelui conducător

...În noaptea de 24 ianuarie 1924 arhitectul A. V. Șciusev a primit o însărcinare urgentă din partea guvernului: până în ziua înmormintării lui Lenin să proiecteze și să construiască în Piața Roșie, lângă zidul Kremlinului, un Mausoleu provizoriu cu o criptă pentru sicriul marelui conducător. Cripta trebuia să fie cât mai mare ca să poată trece toți cei dormici să-și ia rămas bun de la Vladimir Ilici. Adoptând hotărârea privitoare la construirea Mausoleului, Guvernul Sovietic venea în întâmpinarea dorinței oamenilor muncii, dorință exprimată în nenumărate scrisori și cereri pe adresa Comitetului Executiv Central al U.R.S.S.

În noaptea aceea A. V. Șciusev s-a plimbat multă vreme prin Piața Roșie, studiind-o de parcă o vedea pentru prima oară. Ideea viitoarei construcții prindea treptat contur în mintea lui. Ducându-se apoi la atelier, a invitat câțiva arhitecți. S-a sfătuit cu dinșii și a lucrat până în zori.

Dimineața schița de proiect era gata. Comisia guvernamentală a aprobat-o. Monumentul urma să fie înălțat lângă zidul Kremlinului, în dreptul turnului Senatului. Întrucât Mausoleul era provizoriu și termenul foarte scurt, a fost ales ca material de construcție lemnul.

— **Cripta lui Lenin** — își amintește fostul activist sindical G. I. Grigoriev — **trebuia să fie construită de muncitorii trusturilor Mosstroj și Sokolniki; dar zilnic se prezentau la lucru sute de voluntari — și nu numai din Moscova.**

În trista misiune de onoare care le fusese incredințată, muncitorii au pus toată priceperea, toată dragostea lor pentru Ilici. Pe un ger de minus treizeci de grade, au lucrat fără întrerupere zi și noapte. Și doar din când în când fugeau să-și mai dezmorească puțin miinile în cele două vagoane de tramvai cu încălzire electrică, instalate chiar lângă șantier. Nici după ce li se sfârșea schimbul, constructorii nu voiau să plece și continuau să lucreze.

Cripta a fost gata în termen. La 27 ianuarie, orele 16, ea a primit sicriul cu trupul neînsuflit al conducătorului revoluției.

Primul Mausoleu de lemn se deosebea foarte mult de cel de azi. Pe pământ se înălța un mare cub cenușiu închis (după cum se știe, cubul este simbolul eternității), fără uși, cu o mică piramidă în trei trepte în virf. Pe fațadă scria cu litere mari negre — LENIN.

Sarcofagul cu trupul lui Ilici a fost instalat în mijlocul sălii funerare. Prin ferestrele montate în acoperișul metalic al sicriului putea fi văzut Lenin.

A început pelerinajul la Mausoleu.

Zilnic, în Piața Roșie, în afară de delegațiile care n-au putut ajunge la timp pentru a cinsti memoria lui V. I. Lenin la înmormintare, se adunau mase uriașe de oameni. Bineînțeles, era imposibil să fie lăsați să treacă toți. Și totuși numai în cursul lunii februarie 1924 și-au adus omagiul și primosul de recunoștință peste o sută de mii de oameni...

Se apropia primăvara. Îmbălsămarea provizorie nu putea face față temperaturii ridicate. La sfârșitul lui februarie accesul la Mausoleu a fost interzis. Medicii au început să facă a doua îmbălsămare.

Bineînțeles, construcția temporară care apăruse în Piața Roșie în răstimpul scurt al celor câteva zile ce au urmat morții lui Ilici, nu putea rămâne acolo multă vreme.

Comisia guvernamentală a incredințat tot arhitectului A. V. Șciusev sarcina reconstrucției Mausoleului. S-a subliniat că Mausoleul trebuie să-și păstreze simplitatea liniilor și să se integreze armonios în ansamblul format de zidul Kremlinului și Piața Roșie.

Talentatul arhitect a rezolvat strălucit această sarcină. Șciusev a păstrat compoziția în trepte și liniile simple, laconice ale primului Mausoleu, dar i-a mărit dimensiunile și a adăugat porticul și tribu-

nele. Cripta a devenit dintr-o dată mai monumentală, mai măreață.

Schița de proiect a fost aprobată de guvern și la începutul lui aprilie 1924 a început construcția celui de al doilea Mausoleu. Până la 1 Mai lucrările de bază au fost terminate.

Participanții la demonstrația sărbătorească au închinat steagurile în fața noii cripte, de un cafeniu închis. De la tribună i-au salutat conducătorii partidului și guvernului, vechi bolșevici, cei mai buni reprezentanți ai întreprinderilor din Moscova. Pe toată suprafața Mausoleului filfiau în vântul de primăvară drapele în bernă. Pe unul scria: „Vom îndeplini poruncile tale“.

cu unul de piatră, care urma să păstreze aceeași formă, deoarece ea devenise familiară și scumpă poporului, ca o amintire veșnică a lui Ilici. Dar transpunând imaginea Mausoleului de lemn în piatră, arhitectul Șciusev nu s-a mulțumit să o copieze mecanic. Pentru a face cripta conducătorului și mai expresivă, el a căutat în mod creator soluții inedite, a folosit la maximum posibilitățile noului material de construcție, a creat forme noi, dar în același timp a manifestat o grijă profundă față de ansamblul arhitectonic unic al Pieții Roșii, străduindu-se să respecte armonia întregului, să nu o trădeze.

Arhitectul A. V. Șciusev și inginerul K. S. Nadjarov, reprezentantul Comisiei

lă cu șaisprezece roți, găsită la uzina Ijorsk, pe care în timpul primului război mondial a fost transportată de la Petrograd la Sevastopol submarine. Pe această platformă a fost încărcat monolitul. Așa am ajuns la gara Kiev din Moscova. Dar temindu-ne că podul Borodino se va prăbuși sub greutatea pietrei, am dus platforma la gara Leningrad. De acolo, noaptea, pe străzile pustii, am transportat labradorul în Piața Roșie. Drumul pe care o mașină obișnuită îl face în zece minute, a durat două ore. De câte ori veneau la Moscova, pietrarii se uitau cu emoție la monolitul negru cu inscripția LENIN adus în capitală în cluda tuturor greutăților...

Specialiștii străini și unii specialiști sovietici au crezut că construirea Mausoleului va dura patru-cinci ani. Dar constructorii sovietici l-au înălțat într-un timp record: șaisprezece luni.

Mausoleul a fost gata în octombrie 1924. Volumul exterior a sporit de la 1.300 la 2.400 metri cubi, cel interior de la 200 la 2.400. Mausoleul a devenit cu trei metri mai înalt. Greutatea totală e de aproximativ zece mii de tone.

Lăcașul de veci al lui Lenin se numără printre cele mai valoroase opere ale arhitecturii mondiale. Vorbind o dată cu Gorki, muncitorul D. Pavlov din Sormovsk a spus despre Lenin că e „**simpliciter adevărul**“. Tot atât de simplu e și Mausoleul Alexei Șciusev a făurit pentru conducătorul iubit un monument care se impune prin fast și caracter decorativ, ci prin un laconism măreț. Din vremuri străvechi arhitectura tuturor mausoleelor s-a caracterizat prin izolare, inaccesibilitate. E sint străine Mausoleului lui Lenin.

Mausoleul a fost proiectat pentru accul milioane de oameni.

Cum spune poetul ghanez John Okara: **Locul acela a devenit nu mormânt. Ci tribună. De unde sint salutați cosmonauții. Plugarii, savanții, Cei care caută diamante. Cei care caută adevărul Și îl găsec.**

★

— **L-am văzut pe Lenin la Mausoleu** — De câte ori nu spunem așa, fără a băga în seamă ce subtext închid aceste cuvinte? Caracterul lor „obișnuit“ subliniază și nu mult marile merite ale savanților sovietici.

Căci încă acum treizeci de ani, citim medicii care efectuaseră îmbălsămarea știu cât va ține și nu conta pe mai mult de patru, cinci ani.

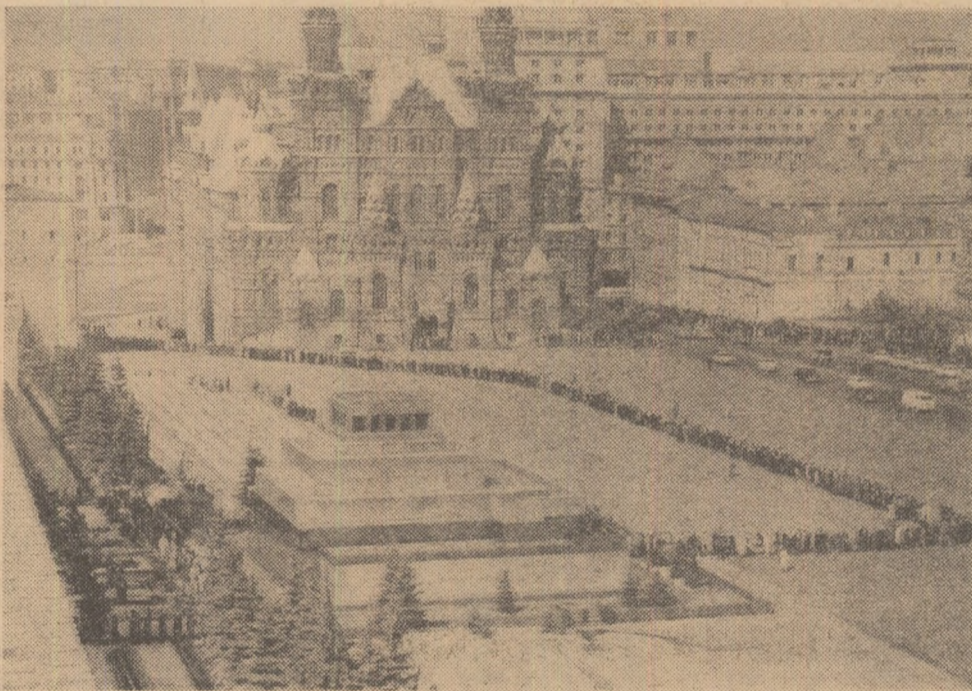
În zilele grele ale lui ianuarie 1924, când torentul de oameni se scurgea pe Sala Coloanelor, comisarul glorioasei vizii a lui Ceapaev, Dmitri Furman scria în jurnalul său: „**Călcăm pe covorile roșii ale Casei Sindicatelor și gîndeam: Am să-ți văd acum fața în cătorele. Și după aceea... N-am să văd niciodată fruntea ta înaltă, ochii teligenți, mișcările șagălnice.**“

Dar împlinind voia poporului care a rut păstrarea trupului neînsuflit al Lenin, în ședința de doliu de la 26 ianuarie 1924, cel de al II-lea Congres al Sulelor a confirmat hotărârea Comitetului Executiv Central al U.R.S.S. privind construirea unei cripte în care sicriul corpului lui V. I. Lenin să fie accesibil derii.

La 1 august 1924 Mausoleul lui Lenin fost deschis pentru vizitatori.

De atunci milioane de oameni își pot că fruntea în fața conducătorului revoluției. Numărul vizitatorilor se ridică nual la două milioane și jumătate. În 1924 cripta lui Ilici a fost vizitată de 52.000.000 de oameni din toate colțurile pământului. Torontul uman spre Mausoleul lui Lenin nu va seca niciodată.

A. Abramo

Reconstrucția Mausoleului a fost definitiv gata la sfârșitul lui mai. Dar din pricina operației de îmbălsămare el a rămas închis până la 1 august.

Al doilea Mausoleu de lemn semăna mult cu actualul de granit, atât de bine cunoscut de oamenii muncii din întreaga lume. Aceiași silueta în trepte, același calm echilibru al tuturor părților componente. Temelia puternică și soclul fixau trainic Mausoleul de pământ. Treptele superioare și porticul dădeau construcției o linie avîntată. Cripta lui Lenin a devenit centrul ansamblului arhitectonic al Pieții Roșii.

La 1 august 1924, ora 18, orchestra a atacat acordurile marșului funebru. Mausoleul și-a deschis porțile pentru vizitatori. Primii s-au prezentat reprezentanții muncitorilor din Capitală. Ei au adus steagul Comunei din Paris, dăruit cu puțin înainte orașului Moscova, steag sub care merseseră la luptă soldații primei republici proletare. Pînă seara târziu, prin fața lui Ilici, care își dormea somnul de veci în sarcofagu-i de sticlă, s-au perindat solemn muncitorii moscoviți. „**Înainte ochilor noștri — scria „Pravda” — era același Lenin, cu mina dreaptă strînsă pumn, gata parcă să se scoale și să exclame: „Nu uita învățămintele Comunei din Paris!”**“

Se presupunea că în primele zile Mausoleul lui Lenin va fi vizitat zilnic de două mii de oameni. În realitate cifra a fost mult mai mare. În anul 1924 cripta conducătorului revoluției a fost vizitată de peste 500.000 de oameni.

Al doilea Mausoleu de lemn a ființat cinci ani. Către 1929 a devenit clar că îmbălsămarea pe termen lung a corpului lui Vladimir Ilici reușise strălucit. Guvernul a hotărît înlocuirea Mausoleului de lemn

guvernamentale au vizitat multe cariere de piatră, alegînd pentru cripta lui Lenin materialul prețios și nobile: marmoră, porfir, granit, labrador, labradorit și gabronorit.

Muncitorii carierelor din Ucraina, Ural, Karelia, de unde s-a luat piatra pentru Mausoleu, au muncit cu deosebită stăruință.

— **La cariera din Golovinsk, regiunea Jitomir** — își amintește bătrînul pietrar V. I. Dloughi — **s-a găsit labrador negru. Pe el urma să se facă simpla și emoționanta inscripție — LENIN. Dar muncitorii au avut ghinion: din cauza exploziei piatra a crăpat. Atunci s-au apucat să extragă al doilea monolit. Au muncit ote zece ore în șir. Piatra cîntărea nici mai mult nici mai puțin decît șaiszeci de tone. Cum să ridici asemenea colos? Cariera nu dispunea decît de șase cricuri vechi și o macara. Muncitorii și inginerii au propus fel de fel de soluții. În cele din urmă au hotărît să pună blocul pe o platformă din trunchiuri de stejar tinăr. Așa au și făcut. Dar cum să-l transporte? Din Moscova s-a trimis o căruță cu opt roți care cîntărea aproape șaptesprezece tone. Roțile aveau o grosime de șaiszeci de centimetri. Labradorul a fost încărcat cu grijă, și două tractoare l-au transportat la gară. De la carieră pînă la gară era o distanță destul de mică — numai 16 kilometri. Dar drumul a durat opt zile. Roțile lăsau în urma lor un șanț adînc de jumătate de metru. Căruța s-a răsturnat de două ori. Locuitorii satelor de pe traseu au participat activ la transportul monolitului pentru Mausoleul lui Lenin. La gara Gorbazi s-a constatat că nu există o platformă suficient de mare ca să reziste la greutatea blocului de labrador. Atunci a fost trimisă o platformă specia-**

LENIN

La casa din Gorki Leninskie

La 35 de kilometri sud-est de Moscova, lângă Gorki, se află casa în care a lucrat Vladimir Ilici Lenin o bună parte de timp, începând de la 25 septembrie 1918 și până în ziua morții sale — 21 ianuarie 1924. Lenin n-a rămas permanent la Gorki decât după 15 mai 1923, dar, la insistențele medicilor, venea des aici pentru a-și restabili sănătatea zdruncinată de seară și de rănile grave pe care le primise prilejul odiosului atentat împotriva sa.

Casa de la Gorki, altă dată proprietate a fost un guvernator al Moscovei, oferea posibilități ucrucru și în același timp era un loc de odihnă, în situație în mijlocul unui mare parc. Lui Lenin nu-i plăcea luxul din această casă cu spațioase, balcoane și terase. De aceea el avea doar câteva camere, astfel încât piesele

Tot în răstimpul șederii la Gorki, Lenin a pregătit materialele pentru Congresele al VIII-lea și al IX-lea ale Sovietelor din întreaga Rusie, Congresele al X-lea și al XI-lea ale P.C. (b) din Rusia și Congresul al III-lea al Internaționalei comuniste. De asemenea, a redactat cea mai mare parte a cărții „Revoluția proletară și reneșterea Kautski”, diferite lucrări, numeroase articole, precum și scrisori către tovarășii din țară și din străinătate.

În muzeu se păstrează majoritatea originalilor și fotocopiile acestor documente. Tot acolo pot fi văzute tezele manuscrisului lui Lenin pentru Congresul al VIII-lea al Sovietelor, care cuprind celebra definiție: „Comunismul este puterea sovietelor plus electrificarea întregii țări”, raportul lui Lenin la Congresul al III-lea al

Ați avut vreodată prilejul să vedeți file din agenda de birou a lui Lenin, care e păstrată cu grijă de câteva decenii? Aceste file reprezintă relicve prețioase ale unei epoci mărețe. Ele conțin note și însemnări laconice făcute cu un scris mărunț de marele conducător. Citindu-le, recunoști imediat stilul de muncă al lui Lenin.

Așa muncea el

Filele unei agende

Ziua de lucru a lui Vladimir Ilici era supraincercată. Citi oamenii trebuia el să primească și cite probleme să rezolve! Pe filele agendei sint trecute unul după altul, amintind de o scară cu multe trepte, chiar de mina lui Vladimir Ilici, numele activiștilor cu munci de răspundere și ale simplilor muncitori care urmau să vină la dînsul.

Filele din agenda lui de birou au imortalizat atenția permanentă și statornică a lui Vladimir Ilici față de oameni. Iată, bunăoară, cum și-a planificat el în ziua de 24 septembrie 1921 audiențele. În decurs de trei ore urma să primească:

- Ora 11 — Kiselev
- Ora 12 (condiționat) — Baranski
- Ora 1 — țărani
- Ora 1 3/4 — Vlad (imirski)

Pentru ora 2 fixase o întâlnire cu Albert Petrovici Pinkevici. Cu puțin înainte de asta, la insistența lui Vladimir Ilici, Alexei Maximovici Gorki, care era bolnav de tuberculoză, plecase la tratament în străinătate. În absența lui, funcția de președinte al Comisiei pentru îmbunătățirea condițiilor de viață ale oamenilor de știință urma s-o îndeplinească Pinkevici.

Vladimir Ilici îl primi pe Albert Petrovici, îl ascultă cu luare aminte și-i făgădui că Guvernul sovietic va acorda și pe viitor sprijin savanților.

Discuția se prelungi peste ora fixată. Probabil că Vladimir Ilici nu izbutise să lămurească toate problemele care-l interesau. Așa că telefonă cuiva și-l rugă să vină cu o jumătate de oră mai târziu, după care continuă discuția cu Pinkevici:

„Acele ceasornicului se apropiau de ora trei. Eram de 45 de minute la el — scria apoi Pinkevici referitor la această întâlnire. Am vrut să mă ridic, dar Lenin mă reținu din nou.

— Alexei Maximovici mi-a spus că abia te-ai întors din Ural. Ce se întâmplă pe acolo?”

Vladimir Ilici, care continua să asculte cu multă atenție relatarea omului de știință, fu extrem de mulțumit când află despre o inițiativă a unei uniuni locale de consum. Cooperatorii sovietici izbutiseră să organizeze hrana gratuită pentru copiii unui orfelinaț.

Colaboratorii științifici E. P. Podvighina și M. S. Veselina, de la Arhiva centrală de partid de pe lângă Institutul de marxism-leninism al C. C. al P.C.U.S., au studiat însemnările cuprinse în filele agendei de birou din cabinetul de lucru al lui V. I. Lenin pe anul 1921. Nu s-au păstrat decât 291 de file din această agendă. Treizeci și două dintre ele conțin însemnări despre audiențele și discuțiile fixate de Vladimir Ilici cu activiști de partid și ai sovietelor, cu oameni care se adresau lui Lenin în diverse probleme.

Se știe că între 26 ianuarie și 3 martie 1921, Vladimir Ilici a primit 86 de persoane pentru a discuta diverse probleme de partid și de stat. Cercetările efectuate de lucrătorii științifici ai Arhivei centrale de partid au stabilit că în perioada martie-decembrie a aceluiași an Vladimir Ilici a acordat 130 de audiențe.

Fișa de agendă despre care va fi vorba mai jos se referă la o perioadă anterioară și anume la a doua jumătate a lunii octombrie 1920. Citind-o am văzut că orele de primire erau notate chiar de Vladimir Ilici. La ora

1 Lenin urma să-l primească pe Dzerjinski, iar după o jumătate de oră — un grup de țărani din gubernia Stavropol. Ultima însemnare era subliniată cu două linii groase.

Și iată-i pe țărani din Stavropol la Lenin...

În anul acela greu pentru țară, la inițiativa organizației de partid din gubernia Stavropol, se organizase o săptămână pentru stringerea de daruri destinate copiilor, infomețați din Moscova. Cu acest prilej fuseseră colectate 14.000 de puduri de produse agricole. A venit și ziua când un tren special, format din 19 vagoane încărcate cu daruri, a pornit la drum.

„Mă grăbesc spre Moscova, nu mă rețineți, mă așteaptă copiii” — scria pe bucata de stambă roșie cu care era împodobită locomotiva.

Țărani care aduseseră aceste prețioase daruri pentru micii locuitori ai Moscovei doreau să-l vadă pe Vladimir Ilici, să-i împărtășească gîndurile lor, să-i asculte cuvîntul.

Încredîndu-se de bunăvoința lui Lenin, delegații i-au spus tot ce aveau pe suflet. Discuția a durat aproape o oră. În aceeași zi Vladimir Ilici a înaintat o notă Comisariatului Poporului pentru produse alimentare în care cerea să se examineze urgent problemele ridicate de delegația de țărani din gubernia Stavropol și să i se dea răspuns chiar a doua zi.

După ce s-au întors acasă, țărani din Stavropol au povestit mult despre căldura cu care i-a primit Lenin, despre atenția cu care le-a ascultat necazurile și despre felul în care le-a mulțumit pentru daruri. Cu acest prilej Vladimir Ilici a dăruit fiecărui delegat câte o fotografie cu autograf.

Harta desenată în centrul calendarului-tabel din cabinetul lui Vladimir Ilici Lenin oglindește caracterul momentului istoric prin care trecea țara la sfîrșitul războiului civil. Calendarul-tabel conține interesante comentarii ale autorilor lui. Se arată, bunăoară, că în februarie și martie 1922 acele ceasornicului vor fi date în întreaga țară cu o oră înainte, iar în august și septembrie — cu o oră înapoi. „În felul acesta se realizează o importantă economie de combustibil în centralele electrice și se reduce consumul de petrol în viața de toate zilele” — se arată într-o adnotare.

Sînt expuse, de asemenea, noile reguli ortografice. „Din momentul intrării în vigoare a acestor reguli — se arată în comentariu — fiecare elev va economisi aproximativ 300 de ore de studiu și se va consuma cu trei la sută mai puțină hîrtie tipărită”.

Firește, calendarul-tabel nu conține însemnări făcute de Lenin, dar atît harta geografică a republicii, cît și primele reforme ale Puterii sovietice ca și introducerea unui nou calendar și a unui nou sistem metric de măsuri și greutate au fost inspirate de marele Lenin.

Cit de mult s-ar bucura Vladimir Ilici dacă ar putea vedea cum arată astăzi harta țării, cu numeroasele ei centre industriale și sate colhoznice inundate de lumină electrică! Și ce mulțumit ar fi de minunatele transformări despre care i-ar putea vorbi urmașii țărănilor din Stavropol care au venit la el în octombrie 1920.

I. Iurov

Funeraliile conducătorului

(Sculptură de S. Merkuov)

muzeu sînt dispuse azi și în încăperi în care el a locuit.

În ziua de azi ajunge la casa-muzeu, vizitatorul de parcurs pe jos un drum de circa 600 de metri, paralel cu alea pe care, în ziua zilei de 23 ianuarie 1924, sicriul cu trupul neînsușit al lui Lenin a fost purtat pe el spre stația de cale ferată Gherasimovo, unde a fost transportat la Moscova. La capătul drumului se înalță monumentul care a imortalizat acest impresionant moment din desăvîrșirea funeraliilor lui Lenin.

În ziua de azi am intrat în sălile muzeului și am văzut că mai erau niște vizitatori din Franța, un tânăr și două elevi cehi, doi bătrîni din regiunea Volgăi și alții. Obiectele și documentele expuse, precum și rațiile complete ale ghidului au reinviat în noastră epoca șederii lui Lenin în casa de la Gorki.

În ziua de azi au fost pentru tînărul stat sovietic și pentru consolidarea puterii, de luptă împotriva contra-revoluției, de biruire a economiei, de demascare a sabotajului oportunist și deviaționismului. În această uriașă activitate era condusă de el. De la Gorki, Lenin continua să îndrume și să încurajeze lupta Comunist, statul sovietic.

Documentele arată că imediat ce-și restabilește sănătatea, Lenin pleca la Moscova. Cînd era la Gorki citea, scria, reîncepea corespondența. Este semnificativă următoarea scriere trimisă de el la 12 iulie 1922, din Gorki, către trei sale de la Moscova, Lidia Fotieva: „Începeți să-mi pregătiți cărți (și să-mi trimiteți): 1. științifice, 2. de literatură, 3. de ultimă mîndrie decît celelalte, căci eu-mi sînt permise”.

În ziua de azi la care a lucrat Lenin și în bibliotecă stau și acum frumos rînduite cărți și în multe limbi (într-un chestionar el răsucește cu modestie că cunoaște „puțin” respectiv limbă străină, pe care în realitate le poameinic).

Internaționalei, scrisorile către grupul „Spartakus” din Germania, către comuniștii germani, către Partidul Comunist Francez, către ziarul „Pravda”, „Izvestia” și altele, în diferite probleme de partid și de stat.

În afară de obiectele necesare lucrului și obiectele personale, la muzeul din Gorki Leninskie se păstrează carnetul de partid al lui Lenin cu seria 0000001, busturi și portrete, fotografii de familie și ale unor personalități, telefonul folosit de marele conducător, daruri primite din țară și din străinătate, calendarul de perete cu ultima filă — „21 ianuarie 1924”.

La Gorki, Lenin era deseori vizitat de tovarășii săi de luptă și de muncă printre care Kalinin, Dzerjinski, Maxim Gorki, precum și de delegații de muncitori și țărani din diferite regiuni ale țării.

După moartea lui, casa-muzeu în care și-a petrecut ultimii ani de viață a devenit un loc de pelerinaj pentru oamenii sosiți din toate colțurile pămîntului. Într-o tăcere solemnă ei aduc omagii lor „omului care a făcut cel mai mult pentru oameni” — cum a spus Henri Barbusse.

În parcul unde lui Lenin îi plăcea atît de mult să lucreze sau să se plimbe, o delegație de muncitori romîni care a vizitat muzeul cu zece ani în urmă, a sădit cei mai frumoși trandafiri de acolo — cum a ținut să sublinieze ghidul.

La plecarea am privit încă o dată sculptura care nemurește în piatră un moment al procesiunii funerare. Dar mintea și inima noastră au respins ideea unui Lenin dispărut pentru totdeauna. Nu, cel „...al cărui nume a devenit simbolul lumii noi de la Apus la Răsărit și de la Miază-Noapte la Miază-zi”, va trăi veșnic.

St. Streja

*) Din înștiințarea C.C. al P.C. (b) din Rusia din 22.I.1924, privind moartea lui Lenin.

memento

alo,
Jupiter!

În ultima vreme se vorbește din ce în ce mai insistent despre zborurile spre alte planete. Deocamdată se iau însă în considerație corpuri cerești relativ mai apropiate de planeta noastră: Luna sau Marte. Zborurile spre celelalte planete ar prezenta dificultăți atât de mari, încât tehnica actuală nu-i în stare să le depășească. Pe planeta Mercur, de pildă, temperatura e foarte ridicată din cauza apropierea ei de Soare (e de 2,5 ori mai aproape de Soare decât Pământul). Pe Jupiter este, dimpotrivă, excesiv de frig, temperatura atingând minus 100 de grade. De altfel, zborul spre Jupiter, ca și spre alte planete îndepărtate, ar dura până la 19 ani. În plus, forța de atracție a lui Jupiter și Saturn e atât de mare, încât coborîrea ar necesita o frînare deosebit de puternică iar decolarea — o viteză de 40—60 de kilometri pe secundă.

Pentru a le putea studia, totuși, a fost emisă ipoteza trimiterii spre aceste planete a unor sateliți artificiali cu aparatură științifică. Dar și acești sateliți ar trebui să fie cam de dimensiunile planetei Marte! Înseamnă, deci, că omul poate călători spre ele doar cu gândul? Nicidecum.

Se știe că în ultimii doi ani specialiștii sovietici au realizat radiolocația planetelor Mercur, Venus și Marte, culegând date cu neputință de obținut pe altă cale. La sfîrșitul anului trecut, savanții sovietici au explorat, cu ajutorul undelor radio, și planeta Jupiter. În acest scop ei au ales momentul cînd Jupiter se afla mai aproape de Pământ. În limbaj astronomic acest „aproape” se traduce prin... 590—600 de milioane de kilometri. Semnalele radio au străbătut distanța Pământ—Jupiter—Pământ, adică circa 1.200.000.000 de kilometri, într-o oră și șaiszeci de minute.

În momentul de față la Institutul de radiotehnică și electronică al Academiei de Științe a U.R.S.S. sînt studiate datele aduse de semnalele reflectate de Jupiter. Ele vor adăuga amănunte noi la cunoașterea suprafeței lui, precum și a unor particularități de difuzare a undelor radio pe distanțele uriașe ale Cosmosului.

n. z.

soarele
din
sticlă

Ca și oamenii, vinul se naște, se maturizează, îmbătrînește și moare. Se scurge, susurînd ca un izvor de munte din uriașele butoaie în butelii, răspîndind mirezele îmbătătoare și adoarme în patul lui de sticlă. În întunecoase pivnițe, unde prinde puteri pentru a fi de folos celor ce i-au dat viață. Și în fiecare sticlă parcă strălucește încătușată cite-o rază de soare, una din cele multe care au copț strugurii. Uneori, însă, minunata licoare nu e depozitată la timp și atunci, în sticla brumată de răcoare, raza de soare pălește pe-ncetul și vinul piere asfixiat, își pierde buchetul, calitatea.

Într-adevăr, nu-i atât de simplu să faci vinul. În Uniunea Sovietică există sute de pivnițe specializate și mii de specialiști. Printre pivnițe se numără vestita Maosandra din Crimeea și printre specialiști nu mai puțin vestitul Aleksandr Egorov, contemporan cu prințul Golițin, fondatorul pivnițelor. Egorov are 90 de ani, dar cu greu se poate despărți de meseria pe care a practicat-o toată viața. Așa că, deseori, îl poți întîlni printre rafturile „bibliotecii”

Nu-i vorba de o bibliotecă obișnuită, cu cărți și manuscrise, ci cu sticle griuliu stivuite în niște nișe din cărămidă. Etichetele abia de pot fi descifrate; lichenuri călugărești cu miere de Altai, Xeres de Spania vechi de 188 de ani, dar care mai continuă totuși să trăiască, vinuri din pivnițele lui Napoleon capturate de partizani în 1812, celebrul „Al șaptelea cer” preferat de Golițin, Tokai și „Piatra roșie”, cel mai bun vin de desert distins cu 7 medalii de aur, opera lui Egorov, care i-a purtat faima în străinătate...

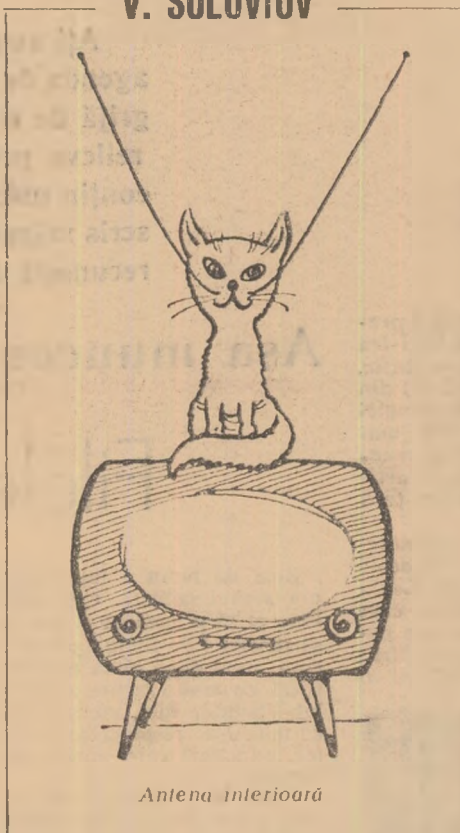
Originala colecție zace rinduită aici de decenii. De două ori numai a fost clintită din loc. Prima oară în 1941 cînd a fost îmbarcată pe nave pentru a fi salvată de invazia fascistă, a doua oară în 1945 cînd și-a reluat vechiul loc.

Aleksandr Egorov, creatorul a 25 de

mărci de vin sovietice, posedă și o excelentă memorie degustativă. Vinurile degustate de el și de alți specialiști însumează peste nouă milioane de litri și sînt vindute astăzi în întreaga Uniune Sovietică.

a. b.

V. SOLOVIOV

Antena interioară

artiștii
fizicienii

Cei cărora fizica atomică nu le spune nimic să nu se sperie. După cum nici cei care o îndrăgesc să nu-și facă iluzii. Ce-i drept, în cele ce urmează va fi vorba despre Dubna și despre fizicienii dar nu și despre fizică. Va fi vorba despre DUST, ceea ce înseamnă Teatrul de satiră și umor din Dubna. Autorii spectacolelor și actorii sînt recrutați din membrii colectivului de fizicieni.

„La Dubna a sosit primul marșian! Senzație!” Acest afiș mobilizator a adunat în sala de festivități a orașelului atomic un număr mare de curioși. Cum a decurs întîlnirea pămîntenilor cu primul reprezentant al planetei Marte? În general într-o atmosferă foarte caldă, uneori chiar incandescentă. Și mai ales atunci cînd s-a dovedit că trăsătura caracteristică a marșienilor este indiscreția. Nimic nu i-a scăpat ochiului ager al ciudatului personaj cosmic: nici melancolia cu care privea la stelele tinărului X cînd logodnica lui a fost invitată la dans (pentru a treia oară!) de Y, nici reacția... termoneucleară necontrolată a lui Z, atunci cînd cea controlată nu i-a izbutit și nici întîlnirea cu un patrupeț bizar care la o examinare mai atentă s-a dovedit a fi un pămîntean cu prea mult chef... (Amintim, în treacăt, că a doua zi „marșianul” s-a declarat foarte grăbit să plece în Marte, dar colegii i-au făgăduit că-l vor găsi și acolo).

Thalia nu e singura muză care-i inspiră pe atomiștii de la Dubna. Printre ei se numără mulți muzicieni și pictori amatori. Unii au apelat la serviciile unei muze mai moderne: candidatul în științe fizico-matematice L. M. Soroko, de pildă, își consacră ceasurile libere cinematografului. E adevărat că timpul liber al artiștilor amatori de la Dubna e oarecum limitat căci pauzele — foarte lungi — între ocupațiile artistice ei le dedică, bineînțeles, fizicii.

d. c.

pentru
depistarea
cancerului

Compoziția și proprietățile singelui sînt influențate, după cum se știe, de foarte multe maladii. Analiza serului, ca și numărarea globulelor albe și roșii permit să

se stabilească, de pildă, dacă e vorba de o afecțiune a ficatului, de o alterare a cordului sau de o scleroză a rinichiului. Iată că acum singele a devenit un martor interesant într-una din cele mai cumplite boli de care suferă omenirea — cancerul.

Doctorul Iakov Obelniški, de la laboratorul de bioterapie al Academiei de Medicină a U.R.S.S. a găsit o metodă pentru diagnosticul precoce al cancerului. Obelniški a constatat că la o temperatură determinată, plasma sanguină se coagulează mai puternic la bolnavii de cancer decît la oamenii sănătoși. Acest indice al coagulării la căldură poate fi stabilit printr-un aparat special creat.

Procedeele e relativ simplu: în singele examinat se măsoară capacitatea de trecere a undelor luminoase de o anumită lungime, înaintea și după încălzire. Grație filtrelor, colorate, fololementelor și lanțurilor electrice, se descifrează prezența cancerului, într-un moment în care nu există încă simptome clinice și în care deci tratamentul are un maximum de eficacitate.

d. g.

la covent
garden
și saddler's
wells

La Londra există două teatre de operă subvenționate de stat: „Covent Garden” și „Saddler's Wells” și amîndouă și-au început actuala stagiune cu lucrări de compozitori sovietici. Covent Garden cu Katerina Izmailova de Șostakovici și Saddler's Wells cu Dragostea celor trei portocale de Prokofiev. În amîndouă cazurile succesul este remarcabil.

Opera bufă a lui Prokofiev și-a cîștigat o largă aderență în sinul unui public extrem de variat, care nu-și precupește entuziasmul pentru această „capodoperă minoră” a marelui compozitor. Este un spectacol optimist, plin de voie bună, la care publicul londonez — greu de cucerit — ride din toată inima.

Subiectul e cunoscut. Acțiunea se petrece la o curte împărătească, unde un tinăr prinț nu poate găsi cu nici-un preț leacul la tristețea fără margini care-l apăsă. Numai Fata Morgana l-ar putea vindeca, lucru pe care Fata se și pregătește să-l facă în schimbul iubirii pe care prințul va trebui s-o nutrească pentru trei portocale.

Prokofiev declara: „Foarte mulți încearcă să ghicească dacă am vrut cumva să iau peste picior publicul sau convențiile operii sau pe cei care nu știu să ridă. Adevărul este însă că am încercat pur și simplu să scriu o operă amuzantă”. Aplauzele la scena deschisă și cronicile elogioase care însoțesc versiunea londoneză a spectacolului mărturisesc o dată mai mult că Prokofiev a izbutit din plin în intenția lui.

m. v.

un
baraj în...
cîteva
secunde

Pe la jumătatea anului trecut asupra lacului Issik din apropierea localității Alma-Ata s-a năpustit un uriaș torent de apă, pietre și noroi atingînd în înălțime patruzeci de metri. Torrentul a ras de pe fața pămîntului pitorescul lac după care s-a revărsat în vale, ameninșînd însăși capitala Kazahstanului. În această regiune „sel”-ul, căci așa numesc localnicii fenomenul, ia naștere la intervale de timp egale, de parcă ar fi dirijat după un grafic diabolic. Primul a fost înregistrat la 10 iunie 1841. Au urmat apoi cîteva „sel”-uri mai mici, la fiecare șase-șapte ani unul. În 1921, deci la exact 80 de ani de la primul, asupra Alma-Atei s-a năpustit o nouă avalanșă de pietre care a măturat din cale-i drumurile, podurile și a distrus cîteva sute de case.

În Kazahstan ca și în numeroase regiuni de munte din Franța, Austria, Italia, Japonia, S.U.A. etc. cauza torenților pome-niți sînt plaiile torențiale, topirea gheții

sau revărsările. De pe pantele abrupte avalanșele alunecă pe albiile riurilor și „transportă” la vale tot ce întîlnesc în drum. Uneori duc cu ele bucăți de stîncă de cite zece tone greutate. „Sel”-urile care amenință orașul Alma-Ata se rostogolesc pe albia îngustă a riului Malaia Almaatinka din imediata apropiere a capitalei Kazahstanului.

Ce măsuri se iau împotriva teribilului fenomen? Există cîteva: ameliorații, plantări de pomi, baraje... Barajele sînt, se pare, singurele obstacole de nădejde în calea torențelor mai puternice. Un asemenea obstacol va proteja și capitala Kazahstanului. Pe locul unde Malaia Almaatinka intră în defileul îngust din apropierea Alma-Atei se va înălța barajul „Medeo”, una din cele mai mari construcții de acest gen din lume. Prima parte a lucrării se va materializa, peste cîteva luni, într-un baraj înalt de 93 de metri care va „înghiți” 2.500.000 de metri cubi de piatră. Barajul va stăvili cursul apei formînd un gigantic lac de acumulare unde se vor „îneca” în viitor toate „sel”-urile care se vor mai dezlănțui.

Gigantica construcție va fi înălțată în cîteva secunde. Dar aceste cîteva secunde vor fi doar saltul victorios care va încununa munca a sute de oameni pe o perioadă de cîteva ani. La primăvară se vor aduna într-o bună zi în zona barajului autorii proiectului. Printr-o apăsare de buton va fi declanșată atunci o puternică explozie. 5.500 tone de explozibil vor îngămădi pe locul dinainte pregătîți blocuri uriașe de stîncă formînd un perete pînă aproape de culmile munților. După alte cîteva luni o nouă explozie va ridica barajul „Medeo” pînă la înălțimea proiectată. Și atunci localnicii nu se vor mai teme de înfricoșătoarele „sel”-uri.

locul
trei
în lume

Se consideră că în 60 de ani de viață un om care-și consacră două ore pe lectură poate citi aproximativ 3.500 cărți. Cam acesta este numărul volumelor pe care le primește la fiecare două zile Biblioteca de stat „M. E. Sădikov Șcedrin” din Leningrad, lăcaș de cultură cu un glorios trecut istoric.

Chiar de la înființare, biblioteca de pe Nevski Prospekt, care și-a sărbătorit zilele trecute un secol și jumătate de existență, a devenit centrul gîndirii progresiste din Rusia. Ea a fost des frecventată de decembristul Kuchelbeker, de Cerrșevski și Dobroliubov, de Plehanov... Revoluționarii foloseau biblioteca pentru întîlniri conspirative. Între anii 1893—1895 Lenin a fost un cititor permanent al acestei instituții de cultură, drept care u din cele 28 de săli de lectură ale ei poartă numele lui Vladimir Ilici. După duminică singeroasă din 9 ianuarie 1905, sub bolșevicii a răsunat glasul plin de mînie al lui Gorki, care a înfierat atrocitățile comise de țarism împotriva muncitorilor.

Biblioteca, care se situează pe locul trei în lume ca mărime, are peste 14 milioane de volume, dintre care cea mai mare parte în limba rusă. În afară de acestea nu dispune de două milioane de publicații treizeci de limbi ale popoarelor din Europa occidentală și în 126 de limbi ale țărilor din Orient. Biblioteca face schimb de cărți cu peste 2.000 de organizații din de țări ale lumii.

În clădirea masivă de pe Nevski Prospekt se află adunată colecția „Leninian” care cuprinde toate edițiile operelor lui Lenin publicate în limba rusă și în limbile popoarelor U.R.S.S., ale țărilor Europa și Orient. O încăpere specială ocupă biblioteca personală a lui Volta care numără 7.000 de volume, dăruite marelui scriitor francez Ekaterinei a I-a. Tot aici există unica colecție din lum tipăriturilor progresiste în limba rusă, cîmpind cu „Kolokol”-ul lui Herzen terminînd cu „Iskra” lui Lenin. Soco interesant de menționat că la bibliotecă din Leningrad se păstrează manuscrite ale lui Petru I și cardinalului Richelieu ale lui Suvorov și Napoleon, Garib și-a.

Dar biblioteca nu se mîndrește nu cu colecțiile ei rare, ci și cu numărul de cititori. Zilnic e frecventată de aproximativ 5.000 de persoane. În decurs de an ei citesc peste 9 milioane de cărți, vîște, broșuri și ziare. Și încă un amănunt interesant: echipajul spărgătorului gheață atomic „Lenin” este unul din nații colectivi ai bibliotecii.

b. g.

Cum ne îmbrăcăm în

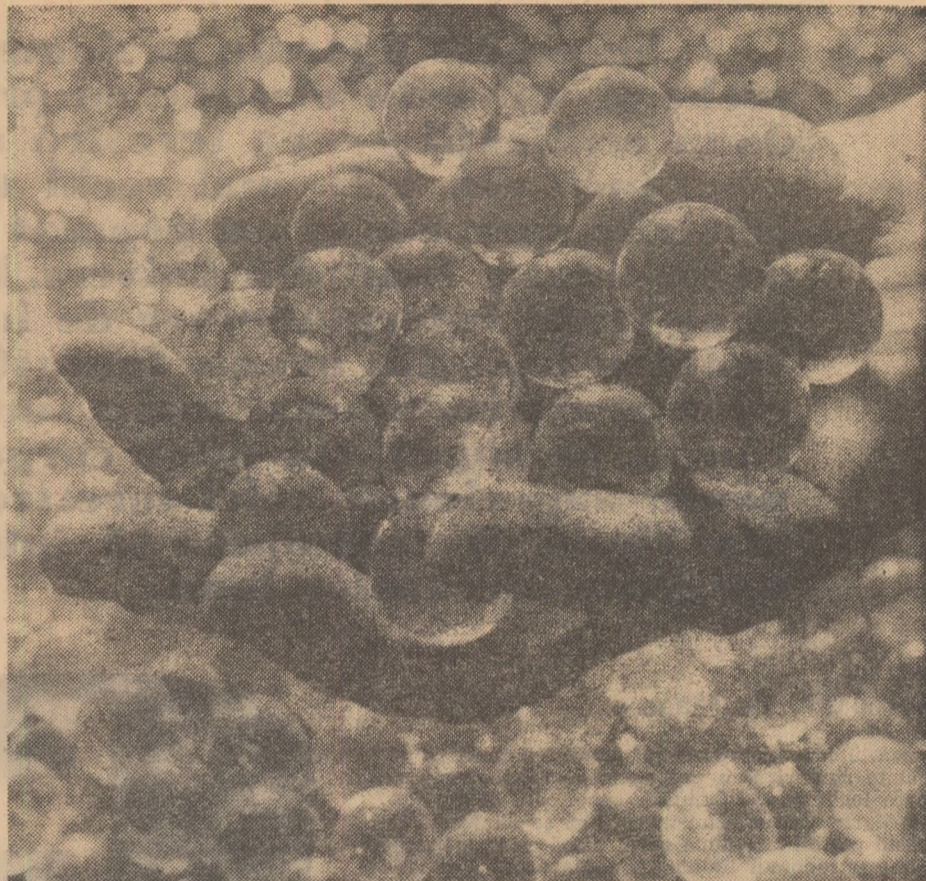
Era firelor sintetice

Marile calități de durabilitate, neșifonabilitate și greutate specifică mică, posibilitatea de spălare ușoară și de uscare rapidă au impus repede îmbrăcămintea din fire sintetice publicului consumator.

Dar îmbrăcămintea din materiale sintetice nu are și o influență dăunătoare asupra sănătății? Această întrebare a fost generată de câteva constatări făcute de fiecare dintre noi. Într-adevăr, nu o dată ni s-a întâmplat ca sub mantaua de ploaie care foșnește plăcut și este atât de ușoară încât aproape nu o simți, să transpirăm abundent în special când mersul nostru este mai accelerat, când simțim nevoiți să stăm înghesuși într-un spațiu fără aerisire suficientă, sau când, indiferent de motive, mișcările noastre sînt mai vioaie, mai energice.

De asemenea, nu o dată am auzit zgomotul ușor al unor descărcări electrice, emis de îmbrăcămintea confecționată din țesături sintetice. Pielea copiilor noștri se irită adesea în urma contactului direct cu lenjeria din materiale sintetice. Ne este câteodată frig, simțim că bluza, cămașa sau ciorapul „îți rece” cum obișnuim să spunem, sau dimpotrivă, în anotimpul călduros „îți cald”, câteodată prea cald.

Ce se întâmplă oare și care este adevărul în această privință?

Din aceste bile sticloase vor ieși fire sintetice

Orbitatea fenomenelor semnalate se explică prin aceea că materialele sintetice care este, în același timp, e calitate dar și un mare neajuns: higroscopicitatea redusă. Cu alte cuvinte, aceste materiale nu rețin apă și o rețin foarte greu și o cedează foarte ușor.

Specialiștii sînt permanent preocupăți de perfecționarea materialelor sintetice. Așa, de exemplu, ei au rezolvat problema îmbunătățirii esențiale a higroscopicității prin barea structurii contexturii, schimbarea structurii și confecționarea adecuată acestor materiale.

Se privește structura contexturii, adoptarea pentru ea de corp a tricotelurilor mărește permeabilitatea la aerisire, prin formarea unei rețele de capilare fine, tă bine cunoscutelor ochiuri de tricotel prin care iese aerul. În mod similar, adoptarea pentru țesăturile de sau cămăși a legăturii denumite „ajur”, care formează tot o rețea de ochiuri fine, contribuie, de asemenea, la creșterea posibilității de aerisire a corpului. În felul acesta permeabilitatea la transpirație a lenjeriei din materiale sintetice ajunge să întrecă chiar pe aceea a lenjeriei din bumbac, lînă sau viscoză.

Îmbunătățirea structurii firului se obține prin mărirea inozității acestuia, iar procedeul se numește texturarea. În mod similar, adoptarea pentru țesăturile de sau cămăși a legăturii denumite „ajur”, care formează tot o rețea de ochiuri fine, contribuie, de asemenea, la creșterea posibilității de aerisire a corpului. În felul acesta permeabilitatea la transpirație a lenjeriei din materiale sintetice ajunge să întrecă chiar pe aceea a lenjeriei din bumbac, lînă sau viscoză.

Un altă metodă de combatere a neajunsurilor amintite este aplicarea de diferite deschizături, în spate, la piept, la șolduri sau la mijloc care, dacă sînt elegante sau cochetate și se încadrează armonios în linia confecției, ca articolul respectiv să fie în primul rînd mai aerisit, ceea ce este esențial, mult mai purtabil. Observațiile valabile în special pentru îmbrăcămintea exterioară de ploaie etc. De altfel, în această privință există așa numitele „fis-fis”-uri este elocvent!

Un altă metodă de combatere a neajunsurilor amintite este aplicarea de diferite deschizături, în spate, la piept, la șolduri sau la mijloc care, dacă sînt elegante sau cochetate și se încadrează armonios în linia confecției, ca articolul respectiv să fie în primul rînd mai aerisit, ceea ce este esențial, mult mai purtabil. Observațiile valabile în special pentru îmbrăcămintea exterioară de ploaie etc. De altfel, în această privință există așa numitele „fis-fis”-uri este elocvent!

Un altă metodă de combatere a neajunsurilor amintite este aplicarea de diferite deschizături, în spate, la piept, la șolduri sau la mijloc care, dacă sînt elegante sau cochetate și se încadrează armonios în linia confecției, ca articolul respectiv să fie în primul rînd mai aerisit, ceea ce este esențial, mult mai purtabil. Observațiile valabile în special pentru îmbrăcămintea exterioară de ploaie etc. De altfel, în această privință există așa numitele „fis-fis”-uri este elocvent!

Un altă metodă de combatere a neajunsurilor amintite este aplicarea de diferite deschizături, în spate, la piept, la șolduri sau la mijloc care, dacă sînt elegante sau cochetate și se încadrează armonios în linia confecției, ca articolul respectiv să fie în primul rînd mai aerisit, ceea ce este esențial, mult mai purtabil. Observațiile valabile în special pentru îmbrăcămintea exterioară de ploaie etc. De altfel, în această privință există așa numitele „fis-fis”-uri este elocvent!

Un altă metodă de combatere a neajunsurilor amintite este aplicarea de diferite deschizături, în spate, la piept, la șolduri sau la mijloc care, dacă sînt elegante sau cochetate și se încadrează armonios în linia confecției, ca articolul respectiv să fie în primul rînd mai aerisit, ceea ce este esențial, mult mai purtabil. Observațiile valabile în special pentru îmbrăcămintea exterioară de ploaie etc. De altfel, în această privință există așa numitele „fis-fis”-uri este elocvent!

Dacă însă o femeie îi va prefera iarna, pentru frumusețea lor, celor supraelastice care nu au chiar aceeași finețe, ei bine, atunci suferința provocată de frigul îndurat va fi compensată de satisfacția cochetăriei.

Nu trebuie purtate pe vremea călduroasă nici haine din țesături sintetice, mai ales cînd e vorba de copii. Pielea micușilor este deosebit de sensibilă, se poate lesne irita, căci copilul care poartă îmbrăcămintea sintetică se încălzește mai repede decît omul matur.

Încă un sfat: e bine să scoatem fulgarinul de pe noi, ori de cîte ori nu e nevoie de el.

... De cîte ori n-ați auzit în discuțiile dintre femei exclamații de felul acestora:

— Ah, ce bluză drăguță! E de silon? Ia te uită, ce rău îmi pare, a mea e de perlon. Și tare așa fi vrut una de silon!

Trebuie să recunoaștem că femeile nu sînt prea vinovate de confuziile acestea. Ba putem chiar afirma că nu au nici-o vină pentru faptul că confundă capronul, silonul și perlonul. Toate acestea sînt „tertipur” de-aie chimicilor. Fiecare laborator care elaborează tehnologia fabricării de fibre sintetice se străduiește să le dea un nume. Și dacă savanții nu reușesc, atunci misiunea de „nași” revine producătorilor. Cum s-a schimbat puțin tehnologia, în magazine apare, chipurile, o fibră nouă. Încearcă să te descurci dacă poți!

Și totuși să încercăm. Familia materialelor sintetice este deosebit de importantă. Părinții i-au fost oamenii de știință chimiști. Șeful dinastiei, nylonul, a venit pe lume în 1937, sub forma unui precipitat de substanță albă. De atunci, în mai puțin de trei decenii, el și urmașii lui au cucerit lumea. Era noastră este apreciată de publicistul sovietic V. Azernikov, într-unul din numeroasele articole apărute în presa sovietică în această problemă, ca era nylon-ului. Grosso modo, fiorele sintetice se împart, după proveniența chimică, în numai cinci grupe.

Fibre poliamicide. Se obțin din acid adipic și hexametilendiamină. Poartă denumirile de nylon în S.U.A., amid în U.R.S.S., novodor în Cehoslovacia etc. Primul produs, cunoscut azi de oricine, au fost ciorapii de nylon. Au urmat apoi articolele de lenjerie, cămăși, ciorapii supraelastici, mănuși, plase și unelte de pescuit (pescarii, puțin mitomani ca și vinătorii, au devenit și sinteticomani), frînghii, cord pentru anvelope etc. Firele rezistă excelent la rupere, la frecare și la încovoiere, nu putrezesc și nu sînt atacate de apa mării.

În baza anumitor avantaje tehnologice și economice, s-a ajuns de la nylon la policaprolactamă, cu structură și proprietăți asemănătoare predecesorului său. Poartă denumirile de relon în țara noastră, capron în U.R.S.S., dederon în R.D.G., perlon în R.F.G., silon în Cehoslova-

cia, lilion în Italia, stilon în Polonia, grilon în Japonia etc.

Fibre poliesterice. Se obțin din etilenglicol și acid tereftalic. Poartă denumirile de lavsan în U.R.S.S., dacron în S.U.A., terlen în Anglia, lanon în R.D.G., tergal în Franța etc. Insușirile de căpetenie ale acestor fibre, de a-și menține foarte bine forma și de a-și păstra rezistența superioară și în stare de umiditate, au făcut ca, în amestec cu lînă sau bumbac, să dea naștere unor articole cu un mare grad de neșifonabilitate, ușor lavabile, fără teamă de umezeală, ploaie etc. Sînt cunoscute de toată lumea, stofele de costum, fustele cu pliseuri permanente, materialele pentru cămăși, pantalonii.

Din fibre continue, fără amestec, sînt foarte cunoscute și răspîndite cravatele (în sfîrșit răsflă ușurați și bărbații: cravatele se pot spăla cu apă și săpun, fără să-și piardă forma, tușul, durabilitatea și fără să mai fie nevoie de intervenția fierului de călcat).

Fibre poliacrilonitrilice. Se obțin prin polimerizarea acrilnitrilului. Poartă denumirile de melana în România, nitron în U.R.S.S., orlon în S.U.A., dralon în R.F.G., curtel în Anglia etc. Insușirilor lor sînt asemănătoare ăneli, pe care o și înlocuiesc în produse ca jachete, pulovere, stofe. Și anumite blănuri artificiale ca cele care imită blănurile de capră și caracul își datorează apariția intervenției lor. Se mai folosesc la fabricarea materialelor de tapițerie, a prelatelor, a foilor de cort etc.

Fibre din polivinilclorid. Prin capacitatea lor de a se electriză ușor în contact cu pielea, au fericit pe toți bolnavii de reumatism sau radiculită, căci din aceste fibre se confecționează vestita lenjerie curativă. Și chimiștii se declară încîntați pentru că obțin, din fibre polivinilcloridice, excelente țesături filtrante. Poartă denumirile de clorin în U.R.S.S., termovil în Franța, elaston în R.D.G. etc.

Fibre poliacetolvinilice. Se prepară prin polimerizarea alcoolului de polivinil. Poartă denumirile de curalon în Japonia, vinol în U.R.S.S. etc. Spre deosebire de celelalte fibre sintetice, acestea absorb bine umiditatea, dînd posibilitatea unei largi folosiri în fabricarea lenjeriei. Pot fi preparate și în stare solubilă, deschizînd noi orizonturi în medicină. Pansamentele, tifonul, firele se dizolvă treptat, ceea ce reprezintă un mare avantaj atît pentru chirurg cît și pentru pacient: nu mai este necesară scoaterea cusăturilor după operație.

Dacă, la capătul acestei scurte incursiuni, cititorul va fi reținut ceva din aceste probleme strîns legate de viața noastră cotidiană, va fi spre mulțumirea autorului care își exprimă speranța că a reușit să-i ofere o sumară orientare în uriașul labirint al firelor sintetice.

Ing. Pavel Dinis

Director tehnic în Ministerul Industriei Ușoare

a început frumos, cu o poveste de năvalnică, tinerească. S-au cunoscut în orașul ei leton, Elgava, oraș sotat în linii severe și imprimatînd via din cerul mat al Balticii. Apoi s-a îndrăgostit pe Nikolai la Maikop, oraș nt și alb în strălucirea soarelui

crase în schimbul de noapte și mergea spre casă. Dar a văzut lacrimi pe obrajii Ritei și s-a oprit. A siluit-o să vorbească, să-și deschidă inima, a ascultat-o grav și nu s-a mai dus acasă, deși era foarte obosit și avea nevoie de odihnă. Luîndu-l pe

După cîteva zile îngrijitoarea i-a propus Ritei să se mute la dînsa. „Avem loc destul. Bani n-am să-ți iau, să știi. M-am gîndit că trebuie să începi să lucrezi, și mama mea o să aibă grijă de lurik”. Rita a găsit la Maikop casă și familie.

și-a luat bastonul și s-a oprit direct la redacția ziarului „Adigheiskaia pravda”.

— Știi că în orașul nostru a fost jignită o fată venită din Letonia? Să scrieți despre asta.

Ziarul a scris. Maikopol a aflat de cazul Ritei Miteniețe. Oamenii complet necunoscuți au început să se intereseze de soarta ei, să o oprească pe stradă, să o întrebe dacă n-are nevoie de ceva, să o ajute. Un necunoscut i-a aranjat copilul la creșă, un alt necunoscut s-a adresat Comitetului regional de partid ca să i se dea o locuință, cîteva femei necunoscute i-au făcut provizii de iarnă.

Orașul alb s-a ridicat în apărarea Ritei, socotind că nu are dreptul să rămînă indiferent cînd un om se află în impas.

— Și eu mă credeam o „părăsită”, o străină... mă simțeam singură pe lume... Acum Maikopol e orașul meu — a declarat Rita Miteniețe unui ziarist de la „Pravda”.

De noua și marea ei familie Rita nu se va mai despărți niciodată.

Iulia Scutaru

FAMILIA ORAȘULUI ALB

Iurik în brațe, a condus-o pe Rita la Comitetul orașenesc al Comsomolului. Acolo a vorbit el. O activistă l-a ascultat cu aceeași gravitate cu care o ascultase el pe Rita. Apoi a dat un telefon la hotel: în primul rînd trebuia să i se asigure Ritei un adăpost. La hotel nu mai erau camere libere. Dar administratorul de serviciu a discutat cu cineva și acel cineva a înțeles și a lăsat odaia liberă pentru Rita și Iurik.

După aceea i s-a găsit de lucru. Secretara Comitetului de Comsomol, Fatima Bjasso, l-a convins pe medicul șef al spitalului orașenesc. Acela și-a bătut capul pentru a plasa o fată necunoscută care trebuie neapărat ajutată. A angajat-o ca infirmieră.

Povestea Ritei a ajuns la urechile unui bătrîn comunist, Aiub Șeudjen, om respectat în tot orașul. Uitînd de boală, bătrînul

l-a plăcut din prima clipă și s-a căsătorit cu ea. S-au stabilit acolo. La Maikop ut Iurik, și tînăra mamă credea că ea și n-o să se mai sfîrșească nici. Dar sfîrșitul a venit brutal și at. Cu o voce străină, pe care i-o cunoscuse, Nikolai i-a cerut să

a terminat povestea de dragoste. punctul unde se încheie ea, începe vestea unei emoționante solidarități, care are nu doi eroi, ci e, un oraș întreg.

l-a plăcut din prima clipă și s-a căsătorit cu ea. S-au stabilit acolo. La Maikop ut Iurik, și tînăra mamă credea că ea și n-o să se mai sfîrșească nici. Dar sfîrșitul a venit brutal și at. Cu o voce străină, pe care i-o cunoscuse, Nikolai i-a cerut să

l-a plăcut din prima clipă și s-a căsătorit cu ea. S-au stabilit acolo. La Maikop ut Iurik, și tînăra mamă credea că ea și n-o să se mai sfîrșească nici. Dar sfîrșitul a venit brutal și at. Cu o voce străină, pe care i-o cunoscuse, Nikolai i-a cerut să

presiunea atmosferică
iunea atmosferică mar-
terestre.

se cunoaște exact com-
larte se pare totuși că
ste azotul, probabil în
constatat cu certitudi-
arbon, cam de două ori
t, nu s-a găsit nici cea
(dacă cumva există nu
/1000) este imposibil de
și fiind probabil în can-

u fost observate două
violetă și de colorație
lași la înălțime mare,
i norilor terestri cirus,
microscopice de gheață.
produce precipitații, deși
ate că pe suprafața lui
i de zăpadă. Norii gal-
le 3 km, deplasându-se
e secundă. Ei sînt pro-
foarte fină ridicată de
rte, avînd la origine o
fier — limonitul. Sub

argumente
pro
și contra

Variațiile meteo- logice pe Marte

monitul se ridică de pe
re de vînt deplasîndu-se

„confortului“ leagănelui
pe planeta Marte apa tre-
le „mări“, în calotele po-
sferei, sub formă de va-
rea norilor ce plutesc la

prin lunetă, se poate dis-
nfigurată în parte cu per-
tul de precizie cu „con-
polare. Pînă la sfîrșitul
it că „mările“ sînt veri-
stăzi, pe baza rezultate-
etărilor — am amintit de

metoda radiolocației planetare — există aprecierea
unanimă că așa-numitele „mări“ marțiene sînt su-
prafețe totalmente lipsite de apă. Pe Marte lipsesc
cu desăvîrșire atît bazinele de apă cit și cele mai
mici ape curgătoare.

Calotele polare de pe Marte, întinse pe mai multe
milioane de kilometri pătrați, sînt formate din polei,
brumă, zăpadă, gheață. Nu se cunoaște grosimea
acestora, dar cu excepția părții centrale a cărei
grosime ar putea fi de ordinul centimetrelor sau
chiar zecilor de centimetri, cea a calotelor polare
marțiene este neînsemnată. La începutul primăverii
incepe dezghețul care se întinde treptat spre ecu-
tor cam cu viteza de 45 km pe zi. Apa se evaporă
și intră direct în atmosferă, fie ca umiditate, fie
sub forma cristalelor de gheață foarte fine ce al-
cătuiesc norii violacei.

Repartizînd în mod egal întreaga cantitate de
apă de pe Marte pe suprafața marțiană s-ar putea
obține un strat gros cam de 0,2 mm, în timp ce
apele oceanelor și mărilor terestre distribuite la fel
pe suprafața Pămîntului ar da un strat gros de cîți-
va kilometri!

Clima marțiană, în comparație cu cea terestră,
este mult mai dură. Și este și firesc să fie așa din
moment ce Marte se află mai departe de Soare și
primește astfel de două ori și jumătate mai puțină
lumină și căldură decît Pămîntul. Temperatura
medie pe Marte este de minus 20°C față de plus
14°C a Pămîntului, rezultînd o diferență de 34°C.
In locurile cele mai calde de pe Marte temperatura
ajunge vara la amiază pînă la plus 30°C, în timp
ce la poli temperatura poate urca pînă la 0°C.
Noaptea temperatura pe Marte coboară peste tot
cu 50—60°C. Iarna, la poli ea atinge minus 80°C
pînă la minus 100°C. Valorile arătate corespund
situației cînd Marte este la periheliul²⁾ orbitei
sale. La afeliul³⁾ orbitei, temperaturile menționate
trebuie micșorate cam cu 20°C. Așadar, climatul
marțian este foarte aspru, cu variații diurne și se-
zoniere de temperatură foarte mari.

Ipoteze, îndoieli, speranțe...

Potrivit cunoștințelor actuale despre condițiile
de viață pe Marte, toți cercetătorii recunosc că su-
prafața acestei planete poate fi comparată cu un
platou imaginar de pe Pămînt situat la altitudinea
de 18—20 km, pe munți foarte înalți. Pe acest platou
oxigenul ar lipsi aproape cu desăvîrșire, tempera-
tura medie ar fi cu 30—40°C mai mică decît cea
cu care ne-am obișnuit, seceta ar fi permanentă.
Atît omul, cit și aproape toate animalele și vege-
tatele evoluate ar muri prin asfixiere de îndată ce
ar „cobori“ pe suprafața lui Marte. Este incon-
testabil că planeta Marte nu poate fi leagăn ra-
țional fapt de care aproape că nimeni nu se mai
îndoiește. Nu există temeiuri nici pentru a presu-
pune că în trecut au existat condiții mai favorabile
din punctul de vedere pe care-l discutăm.

În ceea ce privește existența pe Marte a unor
forme inferioare de viață părerile sînt împărțite
iar uneori contradictorii.

Părerea cea mai larg răspîndită este aceea că
„mările“ marțiene sînt adevărate oaze ale vieții
care ar putea adăposti chiar organisme cu o evo-
luție superioară, dată fiind enorma capacitate de

²⁾ Periheliu : Punctul cel mai apropiat de Soare
de pe orbita unei planete.

³⁾ Afeliu : Punctul cel mai depărtat de Soare de
pe orbita unei planete.

adaptare a organismelor la condiții nefavorabile.
Această părere este însușită de mulți cercetători
atît din U.R.S.S. cit și din alte țări. G. A. Tihov,
întemeietorul astrobotanicii, presupune că pe pla-
neta Marte ar putea exista o vegetație asemăna-
toare cu cea din regiunile subpolare ale Pămîntu-
lui. În sprijinul tezei sale vine un fapt deosebit
de semnificativ, anume modificările intensității și
culorii așa-numitelor „mări“ marțiene în ritmul
schimbărilor sezoniere locale. În același ritm se
modifică și culoarea calotelor polare. O dată cu
ivirea primăverii, pata albă strălucitoare a calotei
polare din emisfera nordică sau din cea sudică, în
funcție de opoziție se micșorează treptat, în timp ce
petele închise limitrofe se întunecă tot mai mult
extinzîndu-se vertiginos dinspre pol spre ecuator.
Concomitent, „mările“ marțiene de culoare palid-
gălbuie, fără strălucire în timpul iernii, capătă o
nuanță tot mai intensă devenind verzui sau chiar
albăstrui în timpul verii, iar toamna aduce îngâlbe-
nirea lor.

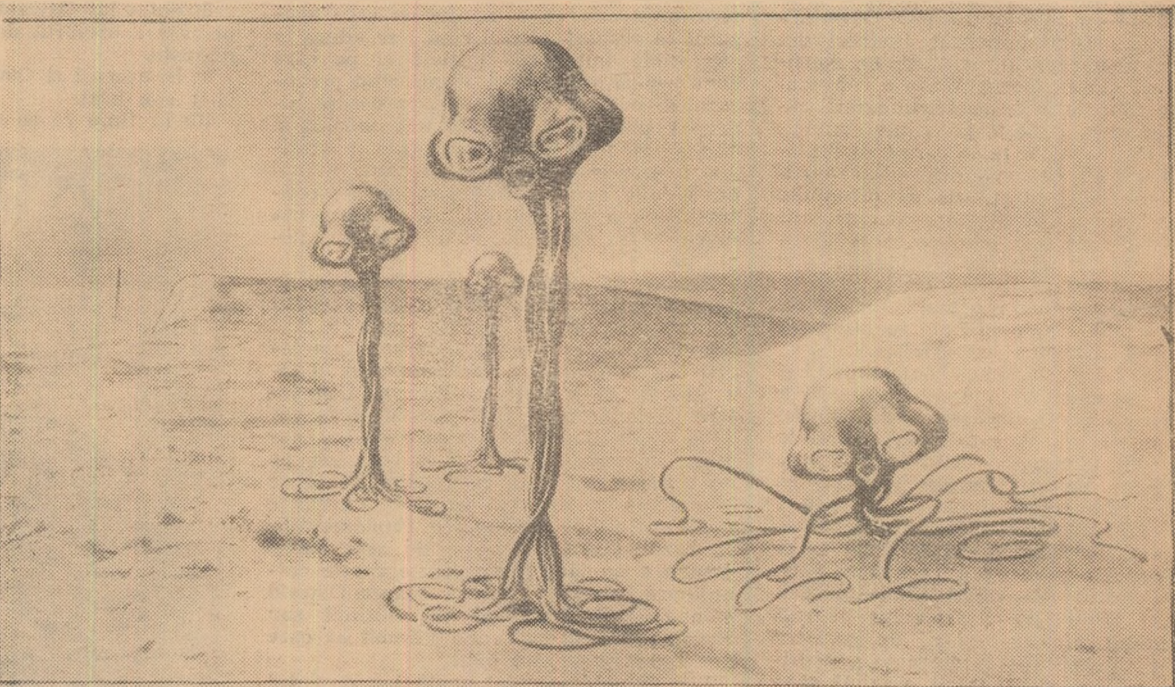
Variațiile sezoniere ale culorii petelor întunecate
de pe Marte — mări, lacuri, canale — sînt puse de
Tihov pe seama modificărilor vegetației corespu-
nzător anotimpurilor. Iată ce scrie el : „Ce fel de
vegetație poate să crească pe Marte ? În primul rînd
trebuie să fie o vegetație pitică, tîrtoare, reprezen-
tată în mod deosebit de ierburi și tufe întinse de
culoare verde-albastră... Unele asemănări îndepăr-
tate cu plantele marțiene pot avea ienupărul, coa-
căzul, mușchii, lichenii și alte plante care se întîl-
nesc în zonele alpine și regiunile polare“. Tihov nu
obiectează nici împotriva ipotezei că pe Marte ar
putea să existe și ființe înzestrate cu rațiune, deși
o asemenea teză nu are nici o confirmare știin-
țifică și nici vreun temei incontestabil.

În sprijinul tezei lui G. A. Tihov vin rezultatele
cercetărilor destul de recente ale astronomului
american Sinton efectuate prin metode fotometrice.
Sinton s-a bazat pe faptul că spectrul luminii difu-
zate de organismele vii, respectiv de vegetalele de
pe Marte, prezintă banda de absorbție în infra-
roșu avînd o lungime de undă de 3670 milimicroni,
caracteristică spectrului unor vegetale terestre de
tipul algei Cladophora ce conține mult zahăr. Cine
ar putea conține pe Marte molecule atît de com-
plexe, caracteristice zaharurilor, decît organismele
vii ! De aceeași părere este și astronomul francez
Audouin Dollfus în urma studiilor comparate asu-
pra gradului de polarizare a deșerturilor și res-
pectiv a mărilor marțiene.

suprafața planetei. Sedimentele de cenușă vulca-
nică, în interacțiune cu atmosfera marțiană destul
de bogată în bioxid de carbon, capătă o culoare
verzuie, modificările sezoniere de culoare pufînd fi
probabil puse pe seama direcției vînturilor ce îm-
prăștie cenușa vulcanică, cit și pe seama modifica-
rilor de umiditate și temperatură.

Desigur, nici una dintre ipotezele menționate nu
poate fi considerată absolut certă. Există încă prea
puține date sigure cu privire la planeta roșie dar
un lucru este știut : pe cit pare de fantastică afir-
mația că pe Marte ar exista ființe inteligente, date
fiînd condițiile fizice de acolo, tot pe atît de in-
drăzneală ar apare și afirmația că pe această pla-
netă este exclusă orice formă de viață. Acad. Fe-
senkov scrie : „Pe Marte, condițiile necesare apa-
riției și dezvoltării vieții au fost totdeauna mult
mai aspre decît pe Pămînt. Este neîndoielnic fap-
tul că pe această planetă nu pot exista nici un fel
de forme superioare de viață vegetală sau animală.
Totuși este posibil ca în forme inferioare să existe
și acolo viață, deși nu se manifestă la scară cos-
mică“.

Așadar, problema vieții pe Marte nu poate fi
încă definitiv elucidată, căci din păcate toate în-
cerările de a da răspunsuri precise la atîtea în-
trebări puse în legătură cu această problemă întîm-
pină mari dificultăți. Cea mai mare este aceea că
datele de care actualmente dispune biologia sau
exobiologia sînt foarte limitate și ele se referă doar
la „un singur exemplar“ de studiu — Pămîntul. Or,
practica terestră se dovedește insuficientă, căci legi-
le unei științe cum este biologia au doar o vala-
bilitate „locală“, nu sînt aplicabile și la alte pla-
nete ale sistemului solar. Deducțiile comportă
riscuri și în tot cazul dispute interminabile, avînd
în vedere că extinderea mecanică a legilor „teres-
tre“ la scară cosmică nu ține seama de condițiile
concrete din alte puncte ale Cosmosului. Este de
aceea necesar ca și biologia, la fel cu alte științe,
să depășească hotarele Pămîntului, să renunțe la
„geocentrism“, să se „cosmicizeze“. O astfel de po-
sibilitate o oferă larg cuceririle în domeniul as-
tronauticii. Coborîrea lentă pe solul marțian a unei
stații automate interplanetare de fabricație terestră
ar putea fără îndoială să asigure transmiterea pri-
melor informații cu privire la existența vieții pe
Marte. Din acel moment exobiologia ar obține ele-
mente capitale deducțiilor sale, un nou și puternic
impuls ar fi dat continuării și intensificării inves-
tigațiilor la scară cosmică, în legătură cu viața ex-

Marțieni, așa cum i-a „văzut“ scriitorul englez H. G. Wells în romanul „Războiul lumii-oi

Cît privește clima aspră de pe Marte, cu înghe-
țuri și dezghețuri succesive, aceasta nu pare a fi
incompatibilă cu existența vieții pe Marte. În
cartea sa intitulată „60 de ani în fața telescopului“
Tihov arată că există multe regiuni ale globului
terestru în care clima este analogă celei de pe
Marte, între care regiunea localității Oimeakon din
nord-estul Siberiei și regiuni destul de întinse din
munții Pamir. În Oimeakon, de exemplu, cresc a-
proximativ 200 de varietăți de plante — pomi, ar-
buști și chiar flori — deși temperatura scade acolo
uneori pînă la minus 60°C.

Cu toate că ipoteza existenței vieții pe Marte
este susținută de mulți oameni de știință eminenți,
sînt totuși unii care o combat și-i contestă teme-
niciile. Astfel, bazîndu-se pe faptul că particula-
ritățile spectrofotografice ale „mărilor“ marțiene
sînt cu totul diferite de vegetația terestră și că nici
măcar nu sînt obligatorii pentru plantele verzi,
cunoscutul astronom sovietic V. G. Fesenkov ajunge
la concluzia că metoda spectrofotogrametrică nu
este eficientă, iar „aplicarea ei nu permite să se
stabilească dacă mările marțiene reprezintă sau nu
suprafețe ocupate de vegetație“.

Se pune totuși întrebarea : cum se explică mo-
dificările sezoniere ale culorilor „mărilor“ marțiene,
dacă nu pe baza variației de culoare a vegetației
în funcție de anotimp ?

Pentru combaterea acestui argument frapant
adus în sprijinul tezei existenței vegetației pe Marte
sînt opuse diferite contra-argumente : numeroși ob-
servatori — folosind același telescop — prezintă
date contradictorii cu privire la modificările de cu-
loare ale „mărilor“ marțiene, ceea ce dovedește că
metoda în sine are ceva subiectiv. Dauvillier atribuie
variațiile de culoare acțiunii fizico-chimice a
razelor ultraviolete iar Arrhenius le atribuie ac-
țiunii umidității asupra depunerilor saline care
acoperă probabil fundul lipsit de apă al „mărilor“.
N. P. Barbașev dă exemplul unui mineral terestru,
baușita de Tihvin, care devine intens albăstrui
cînd este umezit ; alții consideră că modificările
de culoare ale „mărilor“ se datoresc inundării ace-
tora de către pulberile aduse și apoi ridicate de
vînturi. Mac Laughlin emite teoria potrivit căreia
pe Marte ar exista în prezent o intensă activitate
vulcanică, rezultînd nori de cenușă ce se depun pe

traterestră. Din experiența ce ar fi dobîndită ome-
nirea ar realiza imense foloase pentru propriul ei
„leagăn“.

Privind Pămîntul de pe Marte

Ce se va întîmpla cînd într-o zi un cosmonaut
terestru va „cobori“ pe solul marțian ?

În primul rînd va trebui să-și păstreze costumul
de scafandru cosmic spre a fi la adăpost de lipsa
oxigenului de pe Marte. El va trebui totodată să
dispună de mijloace eficiente de protecție împotriva
acțiunii ucigătoare a unor microorganisme mar-
țiene, necunoscute pămîntenilor, față de care or-
ganismele terestre n-au putut dobîndi imunitate.
Aflat în siguranță din aceste două puncte de ve-
dere, cosmonautul va simți bucuria „întineririi“ :
corpul său va avea doar greutatea unui copil de
9 ani, dată fiind forța de atracție a lui Marte mai
mică decît a Terrei. În fața cosmonautului, linia
orizontului se va afla doar la distanța de 3 km, a-
ceasta din cauză că Marte are o curbura mai mare
decît a Pămîntului. Sub picioare va simți, probabil,
covorul catifelat multicolor al mușchilor, lichenilor,
plantelor și florilor marțiene.

Privind spre Pămînt cosmonautul va admira pla-
neta natală permanent însoțită de Lună. Pe cerul
marțian va remarca două „Lune“ : Phobos și Dei-
mos, dintre care prima va „alerga“ pe cer de trei
ori în decursul unei zile „locale“. Astronautul va
constata că, privit de pe Marte, Soarele apare mai
mic și mai puțin strălucitor decît de pe Pămînt.
El va putea contempla în voie, chiar și ziua, con-
stelații pe care de pe Pămînt le putea vedea doar
noaptea, cerul marțian fiind de un albastru închis
spre negru.

Va întîlni marțieni ființe inteligente ? Acad. V.
Fesenkov și prof. A. Pasinski sînt de părere că ra-
țiunea, produsul cel mai valoros al evoluției con-
stituit un fenomen extrem de rar în Univers și că
Pămîntul nostru a avut condiții deosebit de prieli-
nice pentru dezvoltarea vieții. Omenirea, creație
excepțional de rară și de uimitoare a naturii, tre-
buie tratată cu respectul și considerația cuvenită.

Conf. univ. ing. Ion Pascaru

„Procesul“
lui
Lee Oswald

ASASIN SAU NU ?

Cu un sentiment de stupeoare amestecat cu o sinceră părere de rău în întreaga lume, s-a răspândit, la 22 noiembrie 1963, știrea că John Fitzgerald Kennedy, cel de al 35-lea președinte al Statelor Unite, a fost ucis pe străzile orașului Dallas de un tânăr cu numele de Lee Oswald. Vinovăția criminalului nu era pusă de nimeni la îndoială. Cu cea mai mare publicitate posibilă, poliția din Dallas arăta că el este „în mod absolut sigur“ asasinul.

Crima s-a petrecut — așa cum probabil ne aducem cu toții aminte — într-o vineri. A doua zi, sâmbătă, presa a fost informată că cei însărcinați cu efectuarea cercetărilor dobândiseră „confirmarea absolută a vinovăției lui Oswald“. În același timp ziariștilor li se aducea la cunoștință că pentru rațiuni superioare, dovezile vinovăției nu puteau fi totuși făcute publice.

Lee Oswald continua, însă, să nege, să-și tăgăduiască vinovăția. Și a făcut-o cu încăpăținare, singur împotriva tuturor, rezistând la toate presiunile, pînă cînd a fost la rindu-i ucis de către Jack Ruby în împrejurările cunoscute, în subsolul poliției din Dallas.

iat după moartea lui Oswald, mis-
nry Wade — procurorul districtual
llas — a anunțat : „Cazul Oswald a
asat“. Departamentul Justiției din
ngton a replicat, însă, că nu consi-
zului închis. Henry Wade a convocat
o conferință de presă, în cadrul că-
adus la cunoștința opiniei publice
etările vor fi reluate. Într-o decla-
cătută în fața posturilor de radio și
une — și reprodușă de presa din
a lume — el a prezentat „una cite
robele pe care izbutise să le adune
tunci în atestarea vinovăției lui
l.

oate acestea, nu toată lumea s-a
t convinsă de probele furnizate de
ol districtual din Dallas.

re cei care ridică obiecțiuni îm-
argumentării procurorului Wade
ără și unul din cei mai celebri pe-
-americani, avocatul Mark Lane. În
e din toamna acestui an Mark Lane
dida pentru Congres din partea
lui democrat, după ce în 1960 a
es în adunarea legislativă a statu-
v York cu sprijinul doamnei Elea-
-osevelt și al celor care l-au spri-
e fostul președinte Kennedy. Cu-
ca făcînd parte din aripa liberală
dului democrat și ca un pasionat
r al egalității în drepturi a negri-
rk Lane și-a cucerit o faimă bine
ă, fiind acum unul din cei mai res-
-criminaliști din New York. El n-a
ca în multe cazuri să-și asume din
inițiativă apărarea unor acuzați
a ajuta justiția să facă lumină pînă
t. După propria-i mărturisire, cazul
„l-a zguduit adînc“ — alît de
ncît l-a determinat să întreprindă
ză amănunțită a acestui caz pe baza
elementelor cunoscute pînă în mo-
de față.

Primul cuvînt aparține acuzării

y Wade este de treisprozece ani
r districtual la Dallas. În subor-
ni se află 42 de asistenți, care fac
într-un stat major alcătuit în to-
80 de inși. El are la dispoziție un
de jumătate de milion de dolari.
de a deveni procuror a fost timp
u ani agent al F.B.I.-ului. Scurtă
a fost de asemenea asistent al
rului și apoi procuror al comita-
-ock Wall. Mr. Henry Wade își face
ct de onoare din faptul că a ob-
edeapsa cu moartea în 23 din cele
cazuri pasibile de o astfel de sen-
e care le-a instruit în cursul ca-
ale. Numai într-unul din aceste ca-
amintește el, judecata s-a soldat
ndamnare la muncă silnică pe

r, Henry Wade este un magistrat
e experiență, care cunoaște la per-
egislația și practica judiciară ame-
Dar tocmai din această pricină
Lane a fost izbit de un procedeu
uit din parte-i, în ciuda împreju-
ieșite din comun care l-ar fi pu-
reptăți.

aza întregii proceduri judiciare —
ane — se află un principiu care
e deopotrivă pe vinovați și pe ne-
i de isteriile colective, de ma-
ea probelor, de zelul excesiv al an-
rilor, pe scurt de toți factorii care
caz a un verdict mecanic de vino-
-ormatur, dinainte pregătit. Este
de dreptul sacru al oricărui cetă-

țean acuzat de o crimă de a fi presupus
nevinovat (pînă la judecată—n.n.). Această
prezumție este ca o mantie cu care acu-
zatul se acoperă atunci cînd i se aduce la
cunoștință imputarea inițială și pe care
continuă să o poarte și atunci cînd procu-
rorul districtual face declarația de deschi-
dere a procesului în fața tribunalului și
sînt aduse împotriva-i acuzațiile martori-
lor, o mantie de care se desparte numai
după ce a avut posibilitatea de a-i con-
tra-interoga pe martori, de a prezenta
martorii favorabili lui și de a-și face de-
poziția“.

Procurorul districtual din Dallas și în
genere primii anchetatori l-au declarat
pe Oswald vinovat înainte de a fi fost
indeplinite aceste cerințe exprese ale le-
gislației. Am văzut, împrejurările erau ex-
cepționale și puteau justifica o indepăr-
tare de la normele procedurale obișnuite.
„Dar — susține Lane — este neapărat ne-
cesar ca procesul Oswald să aibă loc, pe
de o parte pentru a reda opiniei publice
încrederea în sistemul justițiar american,
încălcînd în principiile sale fundamentale
în cazul Oswald iar, pe de altă parte,
pentru a nu lăsa în suspensie aceste chi-
nuitoare întrebări : „Dacă cumva Oswald
e nevinovat, înseamnă că asasinul sau
asasinii sînt liberi? Se plimbă ei oare
nestingheriți printre noi?“

Lee Oswald nu mai poate lua cuvîntul
pentru a se disculpa. El nu poate relata
nici unui avocat cum s-au petrecut fap-
tele, pentru ca acesta să eșafodeze o a-
părare în fața zdrobitoarelor acuzații ce
i se aduc. „În asemenea circumstanțe,
dezvoltarea unei apărări este dificilă“ —
scrie Mark Lane și adaugă : — „Dar tot
în asemenea circumstanțe, dezvoltarea
unei apărări este o datorie“.

Primul cuvînt aparține acuzării

După ce procurorul districtual Wade și-a
terminat declarația lui radio-televizată, el
a fost întrebare de un ziarist :

— Mr. Wade, care era „dovada uimi-
toare“ ce n-a putut fi făcută cunoscută
presei sîmbătă? Se spune că a fost obți-
nută sîmbătă dimineața dar că nu putea
fi dată în vileag...

— Nu știu — a sunat răspunsul procu-
rorului. — Nu eu am făcut afirmația. Sau,
în orice caz, nu cred că eu am făcut-o

Făcînd deci abstracție de această probă
incontestabilă care n-a putut fi produsă
— cel puțin pînă acum — Mark Lane a-
preciază că elementele aflate în posesia
lui Wade și putînd constitui scheletul unei
acuzații împotriva lui Oswald sînt urmă-
toarele :

1) Un număr de martori l-au zărit pe
Oswald la fereastra de la etajul al șaselea
al lui Texas School Book Depository —
clădirea de unde s-a tras asupra preșe-
dintelui Kennedy.

2) Pe arma ucigașă a fost găsită am-
prenta lui Oswald.

3) Amprenta palmei lui Oswald a fost
depistată și pe cutia de carton găsită lîngă
fereastra.

4) Examențele făcute cu parafină asupra
ambelor mîini ale lui Oswald, după areș-
tarea acestuia, au arătat că el trăsese
foarte de curînd cu o armă.

5) Arma, o carabină italiană, a fost ach-
ziționată de Oswald prin poștă, sub un
nume fals.

6) Oswald poseda o legitimație perso-
nală pe numele de Hidell.

7) Oswald a fost văzut de un polițist în

clădirea de unde s-a tras imediat după
atentatul împotriva președintelui.

8) Soția lui Oswald a declarat că arma
ucigașă a dispărut de acasă de vineri di-
mineața.

9) În aceeași zi Oswald a purtat un pa-
chet sub braț.

10) În timp ce se depărta, cu un auto-

care voia să-l aresteze. Percutorul a func-
ționat, dar glonte nu a explodat.

15) Asupra lui Oswald a fost găsită o
hartă care indica locul crimei și traiecto-
ria prevăzută a gloanțelor.

Acestea ar fi fost, în linii mari, elemen-
tele rechizitoriului lui Henry Wade, dacă
procurorul districtual din Dallas l-ar fi
putut desfășura, cu elceința-i obișnuită,
în fața unui juriu întrunit spre a-l judeca
pe Lee Oswald și în fața opiniei publice
mondiale, care ar fi urmărit cu explicabil
interes desfășurarea unui asemenea proces.

Acuzațiile sînt grave, impresionante.

Dar în cazurile pasibile de a se solda cu
pedeapsa cu moartea, probele trebuie su-
puse unei cercetări asidue, scrupuloase și
foarte strînse. „Instrumentul cel mai efi-
cient aflat la dispoziția unui acuzat pen-
tru a-l ajuta să contribuie la stabilirea
adevărului — scrie Mark Lane — este
contra-interogatoriul martorilor“). E un
instrument care nu poate fi utilizat în ca-
zul de față. De aceea noi trebuie să ne
bizuim în acest caz numai pe un examen
cît se poate de minuțios al declarațiilor
aflate la îndemînă — și făcute nu de mar-
tori ai apărării, nu de acuzat care a fost
redus la tăcere o dată pentru totdeauna,
ci de procurorul districtual, de poliție sau
de agenți ai F.B.I.-ului. Avînd mereu în
minte această restricție cumplit de apăsă-
toare să procedăm deci la analiza pro-
belor“.

Lee Oswald la citeva clipe după ce a fost împușcat de Jack Ruby...

buz, de locul crimei, Oswald a izbucnit
într-un rîs zgomotos cînd a povestit unei
doamne că președintele a fost ucis.

11) Un șofer de taxi, pe nume Darryl
Click l-a transportat pe Oswald acasă,
unde acesta și-a schimbat hainele.

12) Oswald a tras asupra unui polițist
și l-a ucis.

13) Un martor l-a văzut pe Oswald in-
trînd în „Texas Theatre“.

14) Scoțînd din buzunar un pistol, Lee
Oswald a încercat să ucidă pe un polițist

*) În procedura judiciară din S.U.A., în-
trebările pe care apărarea le pune mar-
torilor acuzării și cele pe care acuzarea le
adrează martorilor apărării alcătuiesc
așanumitul contra-interogatoriu — „cross
examination“. (N.R.).

(După „Izvestia“ și „Nedelea“)

(Continuare în numărul viitor)

Zîmbetul de pe fața Oliei dispărea, ochii își pierdură strălucirea, ca și cum cineva ar fi șters într-o clipă insuflătura de pe fața ei, iar buzele lui Petka începură să tremure ușor. (Filmul începuse din nou să ruleze, dar cu încetinitorul).

— Am primit o cameră. Și ce-i cu asta? spuse Petka. Ce mare lucru? N-am hotărât, însă, când ne mutăm...

Olea răsuflă ușurată. Acum, când ritmul vechi se instăpîni din nou în cameră, îi pieri frica.

— Camera e într-un bloc, chiar lângă uzină, spuse ea. Cîta vreme pierdea pînă acum Petka cu drumul!

— Sigur, draga mea. Sigur că da, îi răspunse liniștită Ekaterina Grigorievna.

Valentin Nikolaevici se sculă de la masă și ieși din cameră. Nu-și putea imagina cum se va împăca nevasta lui cu noua situație. Intră în bucătărie și deschise mai întii robinetul de apă caldă, apoi pe cel de apă rece.

— Katea! strigă el. Katea! Ce-i cu robinetele astea? Cînd dracu o să le repare?

Se făcură auziți, ca de obicei, niște pași grăbiți. Katea alerga la chemarea lui, gata să accepte toate reproșurile, numai să fie liniște în casă.

Apoi... Apoi, cînd se răspîndeau prin camere și se culcau, Valentin Nikolaevici asculta forfota Katei în bucătărie, spălînd vasele. Pe urmă se culca și ea și se făcea liniște. Liniște completă.

Valentin Nikolaevici se obișnuise încă de mult, din tinerețe, să gîndească noaptea asupra întimplărilor complicate. Noaptea, întins în pat, cu ochii deschiși, întunericul îl ajuta să desfășoare mai ușor ghemul impresiilor din cursul zilei și să se gîndească la ele cu mai multă profunzime, mai liniștit și cu mințea mai limpede. Dar acum nici întunericul și nici liniștea nu reușiseră să-i limpezească gîndurile.

riase. Dar acum nu mai e mult. Rămăsese un singur etaj.

— Nu-i nimic. Nu-i nimic. Mi-e mai bine — spuse Valentin Nikolaevici. Mă mai odihnesc puțin.

Se simțea într-adevăr mai bine. Fata îl prinse cu stingăcie de mîna și începură amîndoi să urce încetisor scara.

— Cum te cheamă? — o întrebă Valentin Nikolaevici, cînd se opriră la ușa lui.

— Valea, îi răspunse fata.

— Așa? Și eu, nu știu de ce, credeam că Lena. Cu toate că te știu de multă vreme. Mi se părea că toate fetele cu cozi se numesc Lenocika. Dar se pare că nu-i așa...

Valea rîse și Valentin Nikolaevici adăugă: — Iar pe mine mă cheamă Valentin Nikolaevici. După cum vezi, sintem tizi...

Cînd se culcă își luă picăturile, simți că obținuse un nou răgaz pînă la atacul viitor și își spuse: „Acum, cînd o să ne întîlnim, Valea n-o să-mi zîmbească numai, ci o să mă și salute. Poate că o să schimbăm cîteva cuvinte. Păcat că n-am stat de vorbă mai mult; nu știu nimic despre ea. Dar, în definitiv, ce-aș fi putut afla?“

Vara de abia începuse. Valentin Nikolaevici se gîndea să plece undeva, oricînd, dar Katea nu vroia să părăsească orașul. Olea aștepta un copil, era tare înfricoșată și Katea stătea cu ea zi și noapte. Dar lui îi venea greu să se ducă mereu la Petka și la Olea și rămăsese singur acasă. Dar nu chiar singur de tot. Alături de el, dincolo de perete, se afla Valea, cu pianul ei.

cînd în cînd mai arunca o privire spre intrare și atunci pe chipul ei apărea o străanie încordare. — Ei, prieteni! Ce mai așteptăm? Întreba un tânăr înalt și slab, cu ochelari cu lentile groase. O să pierdem trenul. — Și, ducîndu-și palmele la gură, strigă: Incalcareea!

Valea tresari, dar se stăpîni imediat: dacă trebuie să plecam, atunci să plecam... Valentin Nikolaevici se uita spre poartă. Poate că în vreme ce ei or să-și strîngă lucrurile și or să-și salte rucsacurile în spălare, o să apară și tînărul cu părul negru. Dar așteptarea lui fu zadarnică. Alături de Valea, conduse întreaga grupă pînă la colț, apoi aștepta pînă ce trecu strada și se urcă în troleibuz. Urmatîndu-l cu privirea, el zări doar spăriarea Valei, cu rucsacul îndesat și se gîndi că dorea foarte mult ca greutatea pe care o purta cu sine Valea să n-o încovoate.

In seara aceleiași zile, în vreme ce citea o carte, Valentin Nikolaevici își aduse aminte deodată de cîntecul pe care îl cîntase Valea în ajunul plecării. Da, era un lied de Schumann. Lăsa cartea din mîna și căzu pe gînduri... În cursul nopții, în trezit de soneria telefonului. Zîmbind (Valentin Nikolaevici își dădea seama după glas ca zîmbăște). Katea îl anunță că Olea nascuse o fetiță. Nașterea fusese normală. Olea se simțea bine. Fetița era minunată, cu ochi foarte albaștri. Greutatea, excepțională: trei kilograme șapte sute de grame... Katea tăcu o clipă (Valentin Nikolaevici întelese ca este o pauză de „efect“) și apoi continuă, cu ace-

sch, umpluseră scuarul, se împărțiseră în grupuri, vorbeau cu glas tare, glumeau, într-un cuvînt făceau o larmă nemăpomenită. În cîteva minute izbușiseră să transforme scuarul într-un fel de tabără de campanie, pentru un scurt popas într-o călătorie lungă: rucsacurile erau aruncate la întîmplare; pe cîteva bănci erau împărștiate tot felul de pardezii, undițe și alte instrumente de pescuit, iar pe altele — ramașățele pachetelor cu mincare, pentru că mulți dintre ei nu reușiseră să ia micul dejun acasă.

Lucrurile își umară cursul lor firesc. După ce stătu jos cîteva timp, Valentin Nikolaevici se sculă și făcu înconjurul scuarului. Apoi ieși în stradă, se oprîi la colț cîteva minute și se întoarse îndărăt. Tînărul nu se vedea, dar Valea, îmbrăcată ca și celelalte fete, aparuse și ea și se străduia să vorbească și să rîdă la fel de tare, ca și celelalte fete. Valentin Nikolaevici observa pe dată că făcea eforturi foarte mari pentru a fi veselă. Mama ei, care începuse să ia proporții, cu o față trumoasă dar lipsită de expresie, era alături de dînsa.

Valea fugi spre Valentin Nikolaevici: — Ce bine ca ați venit! — Condu-se și îl prezenta tovarășilor ei de grup, Ul-tima îi înțînse mîna mama Valei, spunîndu-i cîteva cuvinte de circumstanță. Dar tînărul cu părul negru tot nu se arăta. Fără îndoială că nu era din grupul Valei și poate că nici nu urma conservatorul. Nici unul dintre prietenii Valentin Nikolaevici și se pare că toată grupa era acum în el nu-l cunoscuse și se pare că toată grupa era acum carea și să nu se uite la poartă. Cu toate astea, din prezenta. Valea încercase să amîne cît mai mult ple-

Zilele și săptămînilor din urmă, de cînd Petka o adusesese în casă pe Olea, fuseseră pentru Ekaterina Grigorievna o sărbătoare neîntreruptă, sărbătoarea apariției unui nou cuib pe lume. Ea se scula înaintea tuturor, pregătea gustarea de dimineață, apoi bătea la ușa „lor“. La masă, oficiul de gospodină îl îndeplinea Olecika, în vreme ce Ekaterina Grigorievna o urmărea cu privirea. Nora turna cafeaua, puneă zahăr în paharul soțului ei (Olea socotea că intelectualii au nevoie de mai mult zahăr, iar Petka, soțul ei, era inginer-constructor). Îi pregătea sandvișurile pentru lucru.

Ekaterina Grigorievna zîmbea ori de cîte ori auzea glasul și risul nurorii... Ea începuse a doua viață, începuse să trăiască prin alții. Într-adevăr, urmînd parcă legile opticii, ea își îndrepta acum razele de lumină asupra Oliei și din ființa acesteia razele se refrîngeau asupra lui Petka și asupra lui Valentin Nikolaevici. Iar razele acestea de lumină erau atît de puternice și de fierbinți, încît se părea că soarele strălucește în cameră, tot timpul.

În sfîrșit, Ekaterina Grigorievna termină cu împărțirea tortului. Se ridică și îi cuprinse pe toți într-o privire triumfătoare, solicițînd parcă exclamațiile de aprobare ale celor de față. Olea își dădu seama că în clipa în care ele s-ar fi făcut auzite, ar fi fost imposibil să mai spună ceva, așa că se grăbi să le comunice vestea:

— Sărbătorim astăzi camera pe care a primit-o Petru cel Mare. Am și văzut-o. E minunată, plină de soare.

În mîna Ekaterinei Grigorievna cuțitul incremeni și, o dată cu el, totul în jur. Ca la cinematograful, cînd aparatul de proiecție se oprește brusc. Incremenirea aceasta dură o secundă sau poate două. Apoi, Ekaterina Grigorievna se aplecă din nou asupra tortului, reluîndu-și îndeletnicirea, încetisor și cu metodă.

amir

3u

S. SMOLIANIKI

S-au întîlnit pe scara. Sprijinîndu-se de balustradă, Valentin Nikolaevici uca încetisor, în vreme ce fata cobora scările, în goană. Vazîndu-l, fata-l zîmbi și își văzu de drum. Valentin Nikolaevici se oprîi. Îi răspunse călătînd din cap și o porni și el mai departe. Așa se întîmpla mereu. Nu se salutau dar își zîm-

De ce-i treceau toate aceste gânduri prin minte toc-mai acum, când erau cu toți adunați în jurul mesei? Sarampania scîpăa ușor în cupe, în vreme ce Ekaterina Grigorievna tăia felii din tortul pe care îl adusese Fetka. Pe care îl adusese Piotr Valentinovici, cum i se spunea acum.

În jur, totul părea în cea mai perfectă regulă, dar ceva nu era pe placul lui Valentin Nikolaevici. Care de ce Petka și Olea nu scoteau nici un cuvînt? Lui Valentin Nikolaevici și nici privirile pe care le schimbă Piotr Valentinovici și nici privirile pe care le schimbă el cu Olea. Începuse să bănănușcă despre ce-i vorba și nu se simțea bine, dar nu voia să se lase în voia presimțirilor. Nu, nu erau presimțiri, ci certitudini. Olea îi aruncă o ultimă privire întrebătoare lui Fetka. Acela se încrunță și-i făcu un semn cu capul, fără să scoată un cuvînt.

— Nici nu ne întrebăți ce sărbătorim astăzi, spuse deodată Olea, cu un zîmbet șiret. Tortul ei era plin de voloște, iar fața-i plăcută, cu pielea fină, se roși ușor, în vreme ce în ochii lui Valentin Nikolaevici apăru o umbră de neliniște.

— Draga mea, nu te întreb nimic, pentru că tu nu poți facea prea multă vreme și o să spui tot, îi răspunse Ekaterina Grigorievna, continuînd să tate tortul în felii.

„De ce n-o întreb, Ekaterina Grigorievna? De ce n-o întreb?” repetă mereu în gînd Valentin Nikolaevici

scările în zbor, Valentin Nikolaevici își spuse, cu uimire: — Ia te uită cum fuge vremea! Ce mare s-a făcut!

5

4

Înainte de a pleca la serviciu, Valentin Nikolaevici auzea exercițiile Lenocikăi la pian. La început, primele game, cele mai simple: do-o, re-e, mi-i... Mai întîi spre do de sus și, la fel de încetișor, cu aceeași teamă, spre do de jos. Mai tîrziu, gamele s-au complicat, apoi au apărut micile piese muzicale, naive, ale vechilor maeștri. Valentin Nikolaevici, cu toate că era economist, șeful secției muncă și salarii dintr-un minister, își aduse aminte de numele unuia dintre ei: Rameau. I se părea că auzise aceste bucăți de mult, că aveau o anumită grație și chiar rafinament. Lenocika le cînta cu timiditate, dar și cu perseverență, temîndu-se fără îndoială de orice greșală. Iar atunci cînd greșea, o lua imediat de la capăt.

În viața lui Valentin Nikolaevici nu se întîmplase nimic deosebit; atît doar că, în preajma lui, înflorise muzica. Doar o singură dată, la începutul toamnei, întîlnind la intrare o fată urîțică, slabă, cu picioare lungi și cu o mapă neagră, plină de note, în mină, Valentin Nikolaevici fu uimit. Fata se schimbă foarte mult în cursul verii și el o recunoscu cu greutate.

Tempul răsfoia neîncetat notele muzicale din mapa fetei: Mozart, Beethoven, Chopin, Liszt... Urcînd scările, Valentin Nikolaevici era întotdeauna întîmpinat de șirul gamelor cromatice impetuoase, de pasajele elegante și bine cizelate sau de cascadele vijelioase, în fortissimo. Torentul muzical, viu și fierbinte, îl făcea să se oprească și să asculte. Pentru el, asta era un fel de spovedanie „a zilelor de mult apuse”, o declarație de dragoste și vuietul unor explozii de deznădejde, comunicarea solemnă cu lumea și reproșurile amare adresate ei...

Cînd și cu ce pagină a început istoria muzicii?

În dimineața aceasta, văzînd-o pe Lenocika coborînd

ganța ei, ca un copac rămuros ce murmură și vibrează. Frea era desăvîrșită melodia, în trunuseța și ele-Nu, fără îndoială că Valea nu improviza la pian, cheia pentru citrul ei.

— Acum Valea era din nou în casa. Se apropiie de terasa, dar terasa ei nu dădea în stradă și Valea nu putea să-l vadă traversînd, spre troleibuz. Se făcuse întineric de-a binelea. Dincolo de peretele Pentru ea însăși. O bucată cunoscută. Chiar foarte cunoscută, cu toate că pareă o improvizată, atît de ușor, atît de fluent curgea melodia, tînzînd spre înălțimi, și mai sus, tot mai sus, după care închipuia o vîntă, pentru ca să nu piardă înălțime și să zboare mereu... Aceasta broderie de sunete pareă o scrisoare nedescifrată, care ar putea spune multe dacă s-ar găsi cheia pentru citrul ei.

— Nenoroctute! De cîte ori să te strig! Vîno-mcoea. — Acum Valea era din nou în casa. Se apropiie de terasa, dar terasa ei nu dădea în stradă și Valea nu putea să-l vadă traversînd, spre troleibuz.

— Nenoroctute! De cîte ori să te strig! Vîno-mcoea. — Acum Valea era din nou în casa. Se apropiie de terasa, dar terasa ei nu dădea în stradă și Valea nu putea să-l vadă traversînd, spre troleibuz.

— Nenoroctute! De cîte ori să te strig! Vîno-mcoea. — Acum Valea era din nou în casa. Se apropiie de terasa, dar terasa ei nu dădea în stradă și Valea nu putea să-l vadă traversînd, spre troleibuz.

— Nenoroctute! De cîte ori să te strig! Vîno-mcoea. — Acum Valea era din nou în casa. Se apropiie de terasa, dar terasa ei nu dădea în stradă și Valea nu putea să-l vadă traversînd, spre troleibuz.

— Nenoroctute! De cîte ori să te strig! Vîno-mcoea. — Acum Valea era din nou în casa. Se apropiie de terasa, dar terasa ei nu dădea în stradă și Valea nu putea să-l vadă traversînd, spre troleibuz.

— Nenoroctute! De cîte ori să te strig! Vîno-mcoea. — Acum Valea era din nou în casa. Se apropiie de terasa, dar terasa ei nu dădea în stradă și Valea nu putea să-l vadă traversînd, spre troleibuz.

12

cu frunzele în soare, în care nu e nici o frunză veștedă, nici o notă de prisos.

—Plecăm la muncă voluntară.

Valea îi comunică această veste cu multă mîndrie, dintr-o răsufolare, așa că Valentin Nikolaevici rămase fără glas. Urmară amănuntele. Adunarea miine. Locul de adunare al grupei lor, aici în curte, la șapte fix. Punctul final al călătoriei, Kamen pe Obi (ce fel de nume e ăsta, Ka-men-pe-O-bi?) Traseul? Cu trenul pînă la Novosibirsk, trecînd Uralii, peste granița dintre Europa și Asia, iar de acolo, de la Novosibirsk, cu vaporul în sus pe Obi pînă la Kamen, unde vor fi repartizați diferitelor sovhozuri.

Valentin Nikolaevici scoase atlasul geografic, găsi așezarea Kamen-pe-Obi, undeva la granița dintre țîntul Altai și regiunea Novosibirsk.

— Dar bine, va fi o călătorie foarte interesantă, — spuse el. Grozav de interesantă. Și ce o să faceți acolo?

— Vom recolta griul, răspunse Valea în grabă. Pentru asta plecăm...

Fiecare casă are ora ei de deșteptare. Casa cu numărul 5/31 se deștepta nu mai devreme de opt, dar estăzi, la ora șapte, curtea era plină de larmă. Locuința Valiei se găsea în drum spre gara Kazan și de aceea grupa hotărîse să se întîlnească acolo.

Valentin Nikolaevici coborî și el în curte. Valea nu venise încă și el se așeză pe o bancă liberă. Băieți și fete, cu pantofi de tenis în picioare și cu pantaloni de

13

Poate că Valentin Nikolaevici gindea astfel și pen-

tru că venise primăvara...

Soarele cald și vesel înunda străzile, cerul era curat

și foarte albastru, iar în văzduh vibra zvonul prii-

șor de primăvară, ce răzbată de abia prin larma

uscasă încă după zăpada ce-i acoperise toată iarna.

Valentin Nikolaevici nu vroia să se gîndească la

faptul că această este ultima lui primăvară pe care

o petrece împreună cu tovarășii lui de muncă, cu care

încasează încă după zăpada ce-i acoperise toată iarna.

Încasează încă după zăpada ce-i acoperise toată iarna.

Încasează încă după zăpada ce-i acoperise toată iarna.

Încasează încă după zăpada ce-i acoperise toată iarna.

Încasează încă după zăpada ce-i acoperise toată iarna.

Încasează încă după zăpada ce-i acoperise toată iarna.

Încasează încă după zăpada ce-i acoperise toată iarna.

Încasează încă după zăpada ce-i acoperise toată iarna.

Încasează încă după zăpada ce-i acoperise toată iarna.

Încasează încă după zăpada ce-i acoperise toată iarna.

Încasează încă după zăpada ce-i acoperise toată iarna.

Încasează încă după zăpada ce-i acoperise toată iarna.

Încasează încă după zăpada ce-i acoperise toată iarna.

Încasează încă după zăpada ce-i acoperise toată iarna.

Încasează încă după zăpada ce-i acoperise toată iarna.

Încasează încă după zăpada ce-i acoperise toată iarna.

Încasează încă după zăpada ce-i acoperise toată iarna.

Încasează încă după zăpada ce-i acoperise toată iarna.

Încasează încă după zăpada ce-i acoperise toată iarna.

Încasează încă după zăpada ce-i acoperise toată iarna.

Încasează încă după zăpada ce-i acoperise toată iarna.

Încasează încă după zăpada ce-i acoperise toată iarna.

Încasează încă după zăpada ce-i acoperise toată iarna.

Încasează încă după zăpada ce-i acoperise toată iarna.

Încasează încă după zăpada ce-i acoperise toată iarna.

Încasează încă după zăpada ce-i acoperise toată iarna.

Încasează încă după zăpada ce-i acoperise toată iarna.

Încasează încă după zăpada ce-i acoperise toată iarna.

Încasează încă după zăpada ce-i acoperise toată iarna.

Încasează încă după zăpada ce-i acoperise toată iarna.

Încasează încă după zăpada ce-i acoperise toată iarna.

Încasează încă după zăpada ce-i acoperise toată iarna.

Cînd oare încetase să-l mai înțeleagă pe Petka?

Cînd a devenit Petka un barbat matur? Și ce anume

însemnă maturitate? Cînd omul își ocupa locul sau

în viață? Cînd nu mai are nevoie de ajutorul altuia?

El și Katea, în decursul întregii lor vieți, îl prega-

tisera pe Petka tocmai pentru acest pas. S-au străduit

să-l ferească de greșeli. L-au învățat să fie cinștit, pu-

ternic, să-și însușească profesinya care-i place. I se

parea că l-au învățat să fie fericit. Dar poate oare un

om fericit să-l îndurereze pe altii? Și dacă Petka nu

înțelege încă, dacă nu-l încă "matur"?

— Trebuie să ne obișnuim, îi spunea ea lui Valentin

Nikolaevici.

— Fii liniștită. M-am obișnuit...

În treizeci de ani, îi fusese dat s-o aude nu o dată:

"Trebuie să te obișnuiești. Eu m-am obișnuit"... Așa

îl scria pe front, de la Kirov, unde se evacuasă im-

preună cu Petka, în 1942 și unde, împreună cu Petka,

îndurase și frigul, și foamea, și gîndurile chinuitoare

ca el, Valea, poate să moară. Așa îi spunea și în 1945,

cînd se reintorseseră la Moscova și găsiseră aparta-

mentul lor ocupat, din care cauză fuseseră nevoiți să

locuasă o vreme la o soră de-a ei — șase oameni

într-o cameră de paisprezece metri pătrați.

Și iată că acum, din nou, ea repeta într-una, con-

vingindu-se pe sine însăși: m-am obișnuit... Valentin

Nikolaevici știa prea bine că nevasta lui se va obișnui,

cu adevărat. Așa era ea făcută.

lași zîmbet: i s-a dat numele de Valea, în cinstea

bunicului ei. Sînt rare ocaziile cînd o fată poate lua

numele bunicului.

— Ține minte, spuse Katea în încheiere, că acum

ești bunic!

Apoi, luă Petka receptorul și-i repetă aproape cu-

vînt cu cuvînt spusesele mamei lui.

A doua zi dis-de-diminează, Valentin Nikolaevici

se sui într-un taxi și se duse la spital. Mașina înainta

cu viteză redusă pe străzile liniștite, cu trecători rari,

în vreme ce Valentin Nikolaevici se gindea că poate

o să i se dea voie să o vadă pe micuța Valea, care

poartă acest rume în cinstea lui. Și că foarte curînd,

această nouă Valea o să-l prindă de mină, o să-i zîm-

bească și o să se lipească de el. Iar mai tîrziu, ca și

cealaltă Valea, va face primii pași și va cădea, se

va ridica și va începe să se cațere spre înălțimi,

treaptă după treaptă.

Unele serioase, altele... nu prea

Bilanțuri cinematografice

Făcând bilanțul evenimentelor care au marcat viața cinematografică internațională din anul care a trecut, revista „Sovetski ekran” informează despre succesele și satisfacțiile care au încununat în această perioadă activitatea unor actori și a unor cunoscuți creatori de filme.

Regizorilor sovietici Igor Talankin, Samson Samsonov și Iuli Karasik, 1963 le-a adus lauri festivalurilor cinematografice internaționale de la Veneția și Cannes; actorului Innokenti Smoktunovski, împlinirea visului său temerar de a-l întruchipa pe Hamlet; lui Boris Babocikin, interpretul legendarului Ceapaev, înalta distincție de artist al poporului al U.R.S.S.; Tamarei Siomina, Katiușa Maslova din filmul „Invierea”, satisfacerea dorinței sale arzătoare de a juca într-o comedie (ea deține rolul principal în vodevilul „Actrița iobagă”); iar marii actrițe Vera Marețkaia, bucuria de a adăuga neuitatelor eroine din cariera-i cinematografică încă un izbit personaj, o femeie plină de bunătate și forță morală, protagonista filmului „Printre oameni buni”.

Revista sovietică consemnează, de asemenea, o seamă de evenimente survenite în viața unor cineaști de peste hotare: actorul francez Charles Vanel și-a sărbătorit semicentenarul activității pe tărîmul celei de a șaptea arte și a început să lucreze la cel de al 206-lea rol; Gina Lollobrigida a dobândit premiul național italian „Pelucula de argint”, fiind declarată cea mai bună actriță a anului 1963, pentru rolul Polinei Borghese din coproducția franco-italiană „Venus imperiale”. Sînt menționate, de asemenea, distincțiile primite de o serie de cineaști dintre care amintim pe aceea de academician conferită regizorului francez René Clair și titlul de cavaler al Ordinului artelor și literaturii atribuit cântăreței și actriței de film Juliette Greco.

„Sovetski ekran” citează, de asemenea, un număr de date spicuite din statisticile, anuarele și revistele de film occidentale cu privire la evenimentele anului cinematografic. Printre altele, figurează și bilanțul neobișnuit alcătuit de Asociația americană pentru protecția animalelor, care a stabilit că în primele trei trimestre ale anului trecut, au deținut roluri în filme 168 de pisici și 167 de ciini. Procentul nu e prea mic, specifică documentul, față de cele 25 de milioane de pisici și 25.540.000 de ciini de rasă ce trăiesc pe teritoriul S.U.A. Printre animalele-vedete care s-au distins în mod deosebit în această perioadă, Asociația menționează cu mîndrie pe elefantul Sidney.

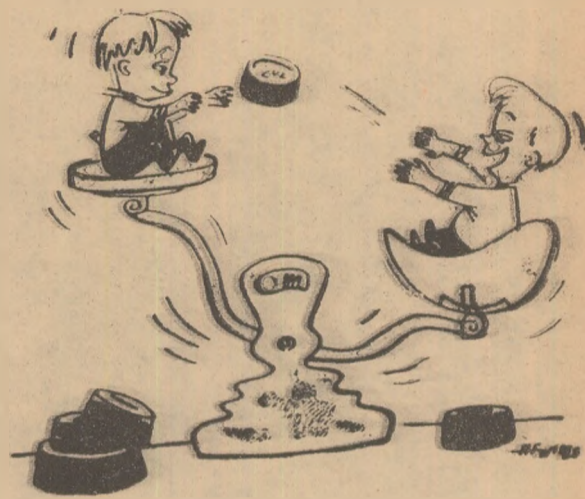
„Sovetski ekran” citează și rubrica intitulată „Iată ceva la care nu te așteptai” și publicată de revista „Cinéma”. Din ea aflăm că Brigitte Bardot a luat cuvîntul la televiziune pentru a-și exprima revolta față de cei ce torturează animalele în abatoare; actrița engleză Vivien Leigh a moștenit de la unul din admiratorii ei o avere de 1,5 milioane de franci; Sophia Loren a intentat un proces societății care a editat afișul ultimului ei film, invocînd faptul că numele ei a fost tipărit cu litere mult mai mici decît al partenerului; Silvanei Pampanini i s-a acordat suma de 125.000 de lire italiene drept compensație din partea stăpînului unui ciine care a mușcat-o de călcii. La rubrica „Răni și sinucideri” „Cinéma” relatează că Sean Flynn, care ca și tatăl său, Errol Flynn, a îmbrățișat cariera cinematografică, a fost lovit de un cal în timpul turnării și a trebuit să suporte o operație estetică la nas, iar Anita Eckberg s-a așezat, din neabăgare de seamă, pe o pernă cu ace de gămălie și a petrecut 24 de ore într-un spital etc., etc.

M. C.

• UMOR • UMOR •

Fără cuvinte

După „Tehnika molodioji”

Cititori de la sate!

Cărțile pe care nu le găsiți la librăria sau magazinul mixt ori universal (sau la difuzorul de carte) din localitatea dv. de domiciliu le puteți obține adresîndu-vă printr-o scrisoare sau carte poștală secției „Cartea prin poștă” din orașul reședință de regiune, la următoarele adrese:

- Reg. Argeș — Intreprinderea comercială interraională — Fitești, str. Tîrgul din Vale nr. 23
- Reg. Bacău — I.C.I. Bacău — bd. 23 August nr. 34
- Reg. Banat — I.C.I. Timișoara, str. Ungureanu nr. 17
- Reg. Brașov — I.C.R. Brașov, str. Cărmidarlilor nr. 4
- Reg. Cluj — I.C.I. Cluj, str. Fabrica de Chibrituri nr. 1
- Reg. Crișana — I.C.I. Oradea, str. Martirilor Deportați nr. 32
- Reg. Dobrogea — I.C.I. Constanța, str. Ștefan cel Mare nr. 84
- Reg. Galați — I.C.R. Galați, str. 11 Iunie nr. 25
- Reg. Hunedoara — I.C.I. Deva, str. George Enescu nr. 40
- Reg. Iași — I.C.I. Iași, str. 7 Noiembrie nr. 26
- Reg. Maramureș — I.C.I. Baia-Mare — Cartier Depozite
- Reg. Mureș-Autonomă Maghiară — I.C.I. Fg. Mureș
- Reg. Oltenia — I.C.I. Craiova, str. Rampei nr. 35
- Reg. Ploiești — I.C.I. Ploiești, str. Grivița Roșie nr. 23
- Reg. Suceava — I.C.I. Suceava, str. 8 Mai — Cartierul Burdujeni
- Librăriei „Cartea prin poștă” din București, str. Biserica Enei 16

Cărțile cerute vor fi trimise prin poștă la adresa indicată de dv., plata făcîndu-se la primirea coletului.

La aceleași adrese puteți cere și vi se vor trimite gratuit cataloage de cărți din domeniul dv. de activitate, cataloage ale cărților literare, recomandări, recenzii, note bibliografice etc.

Gospodine!

COMPLETAȚI
ȘI REÎNNOIȚI
VESELA DV. CU
VASELE EMAILATE
GROASE ȘI DURABILE
IDEAL

PRODUSE DE
UZINELE
EMAILUL ROȘU
MEDIAS

Muzeul Cetății Bran profilat pentru istoria evului mediu, perioada 1377—1848, cumpără cu bani numerar, pe baza prețurilor stabilite de comisia de achiziții a muzeului, următoarele arme și obiecte medievale:

- puști sec. XVIII—XIX.
- iatagane sec. XIV—XV.
- săbii sec. XV—XVI.
- paloșe sec. XIV—XV.
- pistoale cu cremene, capse.
- hangere.
- scuturi metalice, lemn, piele.
- sulite.
- halebarde.
- săgeți.
- arcuri cu săgeți.
- archebuze.
- arbalete.
- cămăși de zale.
- armuri complete și incomplete.
- armuri pentru cal.
- platoșe de piept.
- coifuri.
- tunuri.
- briie de luptă.

Mărfuri de tranzit prin Vama Bran.

- cuțite.
- cositoare de Transilvania.
- candelă de argint sec. XVII—XVIII.
- ceramică de Transilvania.

Vă rugăm a anunța în scris muzeul nostru asupra eventualelor oferte pe adresa Muzeul Cetății Bran, localitatea Bran, Orașul Brașov, Regiunea Brașov, telefon 14.

Ofertelor li se vor atașa:

- descrierea
- datele cunoscute despre obiect
- fotografia obiectului.

Unde v-ar plăcea să vă petreceți seara? O sută de oameni vor da, probabil, o sută de răspunsuri diferite:

— Acasă la televizor, la cinema, la bibliotecă, la un prieten, la restaurant, la patinoar...

Tineretul de la uzina moscovită „Stankolinia“ consideră, însă, de la o vreme, că cel mai plăcut e să-ți petreci seara la cafeneaua uzinei. Cafeneaua constructorilor de mașini-unelte e foarte tinăra. Au amenajat-o muncitorii din proprie inițiativă și prin muncă voluntară.

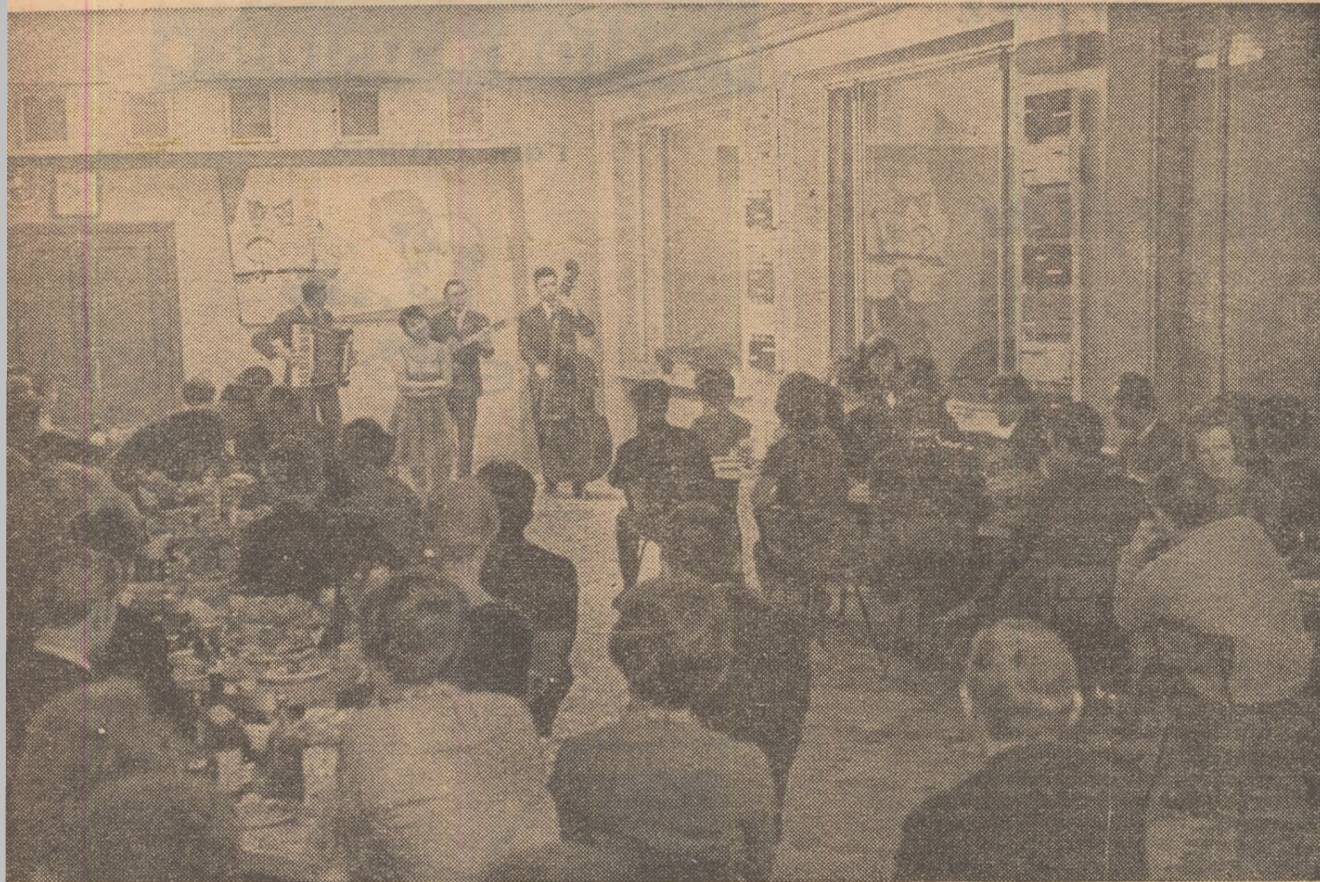
— Vrem să venim la cafeneaua noastră, simbătă seara, așa cum am venit la niște prieteni. Cu alte cuvinte vrem să ne simțim la largul nostru. Fiecare să găsească ceva care să-l intereseze. Tot aici putem organiza diferite aniversări în familie și în general orice reuniuni — a declarat Alexandr Barabanov, secretarul comitetului de Comsomol.

— Cred că e nimerit să ne adunăm aici și la o discuție despre arta contemporană sau despre viitorul uzinei noastre — a adăugat constructorul Leonard Sorokaletov, președintele comitetului tinerilor specialiști.

Într-un cuvânt, tinerii au convins conducerea uzinei să le pună la dispoziție, în serile de simbătă, cantina nouă. Problema cea mai grea a fost, așadar, soluționată. Noul local trebuia, însă, înfrumusețat astfel încât să arate a cafenea modernă și confortabilă. Artiștii uzinei s-au achitat strălucit de această misiune. Iar fetele s-au oferit să facă cafea și s-o servească musafirilor.

Am vizitat cafeneaua și ne-a plăcut localul vesel, intim. Și pentru că oaspeții erau mult mai numeroși decât s-au așteptat organizatorii, direcția a fost de acord să pună la dispoziția tineretului o încăpere suplimentară.

L. Reznikova

La cafeneaua uzinei vin adesea soliștii ai Teatrului de estradă

Sfaturi „bătrânești“ dăunătoare

Există foarte multe rețete de largă circulație. Nu se știe când și cum au apărut, dar s-au dovedit deosebit de rezistente, trecând din generație în generație și făcând adesea mai mult rău decât bine.

Amintim mai jos câteva dintre cele mai răspândite:

Dacă aveți dureri abdominale luați un purgativ și aplicați pe locul dureros comprese calde. Cataplasmele, compresele, termofoarele și băile calde sînt indicate în caz de contuzii.

Dacă v-ați înțepat la un deget sugeți singele din mica rană, iar pentru a opri hemoragia presărați pe locul înțepăturii țărîna „curată“, nisipoasă, sau lipiți o bucăciță de hirtie.

Degerăturile trebuie frecate cu zăpadă. Un om înghețat nu trebuie introdus într-o încăpere încălzită.

În caz de leșin bolnavul trebuie culcat cu o pernă sub cap.

Dacă v-ați înecat cu un os de pește sau cu oricare alt os înghițiți o coajă de piine.

Și așa mai departe. De ce aceste sfaturi sînt dăunătoare ba, mai mult, periculoase?

Dacă durerile abdominale sînt provocate de o criză de apendicită cută, colecistită, pancreatită sau alte îmbolnăviri acute ale organelor din cavitatea abdominală, căldura nu contribuie la diminuarea procesului inflamator și nici la dispariția senzațiilor dureroase. Așadar, căldura este contraindicată. În asemenea cazuri se recomandă frigul. În ceea ce privește purgativele, ele nu fac decât să intensifice aflusul de sînge spre intestin și să-i irite mucoasa, ceea ce are ca rezultat accentuarea procesului inflamator și cîteodată apariția unor complicații. În caz de apendicită, de pildă, efectul purgativului poate fi perforarea apendicelui.

Contuziile, loviturile puternice vătămă în primul rînd țesuturile moi: mușchii, vasele și nervii aflați între obiectul contondent și os. Singele provenit din asele strivite pătrunde în țesuturile înconjurătoare formînd ceea ce se numește un ematom. Procesul e însoțit de umflarea ocului lovit și de durere. Și în acest caz căldura e contraindicată. Gheața, zăpada, pa rece sînt mult mai indicate. Timp de 3-5 zile se recomandă a nu se face băi calde, care favorizează hemoragia și durerea și deseori pot duce la complicații grave. Citez un caz din evidența spitalului nostru de urgență. Un butoi greu s-a rostogolit peste piciorul unui turnător. Accidentatul, un bărbat în vîrsăt de 50 de ani, a fost tratat singur, conform „sfaturilor din bătrîni“, cu băi calde. Rezultatul? Peste două zile a fost transportat la spital cu diagnosticul de gangrenă.

În cavitatea bucală a omului, mai ales a celor cu dinții bolnavi, există mulți microbi. De aceea, sugînd singele din rană o putem infecta, căci dată cu saliva pătrund și microbi patogeni. Din aceleași motive nu se recomandă să lipiți pe rană hirtie udată cu salivă. În ceea ce privește țărîna sau nisipul, se știe că ele conțin microorganisme provocatoare de boli ca tetanosul, gangrena gazoză etc.

Rețineți: dacă v-ți înțepat sau rănit la deget ungeți marginile rănii cu iod sau cu irt și aplicați un pansament steril sau cîrpă foarte curată. Dacă rana e mai

mare vă veți adresa, bineînțeles, medicului.

Un om degerat trebuie dus imediat într-o încăpere încălzită. La căldură se restabilesc mult mai repede funcțiile vitale ale organismului în ansamblu cit și ale unor organe și celule separate. Dacă respirația accidentatului e slabă i se va face respirație artificială. Se recomandă, de asemenea, administrarea de băuturi calde, ceai tare și cafea, iar pentru restabilirea circulației normale — fricționarea energetică a corpului. În acest scop se pot folosi o bucată de flanelă sau un prosop. Înainte de fricționare e bine ca pielea degerată să fie umezită cu un amestec de spirt și apă. Fricționarea cu zăpadă e contraindicată: în primul rînd zăpada nu face decât să prelungească acțiunea frigului asupra țesuturilor, în al doilea rînd cristalele de gheață din zăpadă rănesc pielea deja iritată. În plus, zăpada nu e întotdeauna perfect curată și poate produce infecții.

După cum se știe, leșinul e legat de o insuficiență alimentară cu sînge a creierului. E limpede, așadar, că în caz de leșin trebuie asigurat în primul rînd un aflus de sînge spre creier. De aceea bolnavul trebuie culcat în așa fel, încît capul să-i fie puțin mai jos decît trunchiul, pentru ca singele să năvălească spre creier și omul să-și recapete cunoștința.

Toate aceste sînt valabile și pentru hemoragiile cu pierderi mari de sînge. Bolnavii trebuie transportați în poziția indicată mai sus.

Pentru a scăpa de un os rămas în gît nu înghițiți alimente solide. De cele mai multe ori efectul va fi exact invers celui dorit, adică bucăcițele de alimente solide vor „împlînta“ și mai adînc osul în mucoasa faringelui sau altor organe, rînindu-le și provocînd inflamații. De aceea mergeți la policlinică, unde personalul calificat vă va acorda asistența necesară.

Dr. S. Levitin

Spitalul de urgență din Moscova

CIRCU - 1964

Un milion de spectatori în cursul anului trecut și nici un bilet nevîndut — acest bilanț sumar al Circuitului de Stat din Moscova este concludent pentru calitatea programelor artistice. De altfel, începutul anului 1964 nu e mai puțin promițător: pentru reprezentațiile din luna ianuarie au fost vîndute 90.000 de bilete la cele 42 de spectacole „Lucik și Svetlicika“.

Ca și anul trecut, arena circuitului moscovit va găzdui anul acesta numeroși oaspeți din alte republici unionale sau de peste hotarele U.R.S.S. Au și sosit la Moscova artiștii bieloruși care în afara programului vor lua parte și la spectacolele artiștilor-gazdă. În februarie își începe turneul în U.R.S.S. circuitul din Republica Federală Germană care va poposi, în primul rînd, în capitala țării. Trupa din R.F.G. numără peste 80 de artiști. Iar dacă punem la socoteală și artiștii patrupezi — și nu se cuvine să-i omitem, căci lor le revine adesea rolul principal — cifra devine impresionantă. Pentru că veni vorba de artiștii patrupezi, trebuie să spunem că spectatorii așteaptă cu nerăbdare pe vestiiții cimpanzei dresați ai lui Lenz și fiarele lui Wiesner.

După o serie de spectacole „autohtone“, care vor prezenta în reluare cele mai reușite numere din ultimii trei ani și vor întruni marile stele ale circuitului sovietic, turneele oaspeților străini vor continua. În lunile de vară, de pildă, afișele circuitului din Moscova vor anunța spectacolele circuitului italian.

Artiștii sovietici nu întîrzie să răspundă la vizite. În momentul de față un colectiv al circuitului din Moscova întreprinde un turneu în S.U.A. și în Canada. E în curs de pregătire programul pentru viitorul turneu în Italia.

Nu se poate spune, deci, că lucrătorii circuitului din Moscova vor avea un an ușor. Ei vor oferi spectatorilor, ca și pînă acum, multe seri de neuitat, așa cum au rămas de neuitat spectacolele „Carnaval în Cuba“ și „Pipa păcii“, care anul trecut au făcut săli arhipline sau programul aicătuit din cele mai bune numere ale artiștilor străini.

Sintem nevoiți să renunțăm, deocamdată, la orice alte amănunte despre activitatea circuitului moscovit. Încecați să stați de vorbă fie cu directorul, fie cu administratorul circuitului. Nu veți apuca să spuneți pentru ce ați venit că veți și auzi: „Nu mai avem bilete. Vă rugăm, nu insistați. Am adus și scaune suplimentare...“

La minus 20 de grade, morsa Baron, de la grădina zoologică din Moscova, declară: — Așa da: se mai poate trăi!